

СКАНДАЛ:

КОЛЕКТИВ УЧИТЕЛІВ ВИМАГАЄ
ЗВІЛЬНИТИ ДИРЕКТОРА с. 8

ЧИ ВІТАТИМУТЬ У ТЕРНОПОЛІ
ВЧИТЕЛІВ ЗІ СВЯТОМ с. 10

ПАНДУСИ – НЕ ДЛЯ СЛАБКИХ

ЕКСПЕРИМЕНТ с. 7

СЕРЕДА

28 вересня 2016

**УЩОКИ
ПЕРЕВІРЕНТ
ФАКТИ**

№39

МАМА ЗАЧИНИЛА НА 30 РОКІВ

ГОЛОВНЕ с. 5

4,90
грн

1 блок

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

www.ria.ua

Доки в Острові буде нестерпний сморід

На території костомельного заводу – тисячі тонн мертвих тварин.
Люди потерпають від смороду. Завод державний,
його фінансування припинили

Читайте **ГОЛОВНЕ** с. 3

СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

586

ВАКАНСІЙ
ВІД ПРОВІДНИХ ФІРМ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

ТЦ «ПАССАЖ»
з 09:00 до 19:00 без вихідних

ТЦ "ПАССАЖ"

Вул. Живова, 7 (поруч центрального автовокзалу)

- Одяг
- Взуття
- Хімчистка
- Біжутерія
- Вишиванки
- Дитячі товари
- Годинники
- Інтимні товари

- Мобільні телефони та аксесуари
- Ремонт телефонів
- Дизайн нігтів
- Перукарня
- Парфуми
- Кав'ярня
- Піцерія
- Аптека

Barista COFFEE HOUSE

Ремонт Смарт

КомпаньйонФінанс

ГРОШІ ГОТІВКОЮ

до **10 000** грн

вул. Київська, 11
вул. Патріарха Мстислава, 1

050 479 14 83
www.kf.ua

справжні
броньовані
ДВЕРІ
від виробника

пожежний сертифікат
ліцензійний монтаж
дверей

під
індивідуальні
розміри

www.rif.te.ua

ПІДПРИЄМСТВО
РИФ

м. Тернопіль,
вул. Довженка, 18 тел.: (0352) 438030, (067) 7191371

Чин Двір

ТРОТУАРНА ПЛИТКА

м. Тернопіль, Крушельницької, 18, к. 203

МАГІК
т.: (0352) 52-28-18

Трактори Мототрактори Мотоблоки

Кредит до 30 000 грн

BEET

Тел.: (097) 842-06-17, (067) 353-16-06
відділ з/ч: (067) 350-31-15, сервіс: (067) 354-22-86

ПРЯМА МОВА

Андрій ШКУЛА

Відтинки сірого

«Сірим» деяких непомітних людей чи тих, які не хочуть бути поміченими, називають недарма. Бо ж цей колір нейтральний. Він не ріже око, не впадає у вічі, не дратує. От і люди такі: вони ніби є, ніби щось роблять, ніби якусь позицію займають...

Останнім часом помічаю, що це зручно й вигідно. Адже у «сірих» не питають, чому зробив так, а не інакше. У «сірих» не вимагають реагувати й діяти. За поведінкою «сірих» узагалі рідко спостерігають. Коли ж постає питання: чи треба нам тих нейтральних у тій чи іншій ситуації — ми схилиємось до «так». Бо ж нібито бачили ту людину, ніби й робила щось, ніби негативу нема.

Натомість бути протилежністю «сірого» — не вигідно. Мовляв, ти — вискочка, «забагато на себе береш». Окрім того, ти — під постійним наглядом когось, усі твої дії аналізують, вчинки вивчають під лупою. А найгірше те, що, докладаючи зусилля в тому чи іншому напрямку і роблячи в рази більше від «сірих», рано чи пізно отримаєш масу критики, претензій і незадоволення. Тож шанс бути добрим для людей, коли ти — не «сірий», — значно менше...

І поволі, хоч ти того і не хочеш, у голову лізе думка: «А може, не напружуватися? Може, бути тихішим, непомітнішим, «сіреньким»?» А підсилює такі думки сама громада, яка, замість того, щоб дати шигля «сірим», які є в різних сферах, топче тих, хто старається... Зрештою, ви ж не тримаєте зла на людину, яка не відреагувала на ваше прохання. Але ви будете винуватити того, хто послухав вас раз чи два, а згодом відмовив чи не зміг зарадити вашій біді... Сподіваюсь, що нам вдасться змінитись.

МІСЬКА РАДА, СХОЖЕ, «ЗЛИЛА» ДЕПУТАТІВ І ПІДПРИЄМЦІВ

Конфлікт

Інвестиційна угода щодо будівництва на майже 13 сотих центрального ринку дійсна. Так вирішив суд. Посприяли такому рішення юристи міської ради, які, замість поборотись за позицію депутатів, просто не захотіли брати участь у розгляді

АНДРІЙ ШКУЛА

Підприємці та декілька депутатів міської ради прийшли до суду, аби захистити рішення сесії міської ради, яке відстоювало права підприємців та вигоду для міста. Проте суд «відбувся» без них

ВИДАВНИЦТВО RIA

Судовий розгляд щодо скасування рішення Тернопільської міської ради, яким депутати скасували рішення виконавчого комітету щодо затвердження результатів інвестконкурсу на 13 сотих землі у центрі міської ради, присутнім нагадував шоу ілюзіоністів.

На серпневій сесії міської ради депутати, після звернення півсотні підприємців із центрального ринку, скасували рішення виконавчого комітету. Рішення виконкому стосувалося затвердження результатів інвестиційного конкурсу з пошуків інвестора на спорудження торгово-офісного комплексу на вул. Живова. Йдеться про ділянку площею близько 13 сотих, яка тягнеться вздовж дороги — від зупинки на ринку до автовокзалу. Земля — комунальна, а її користувач — КП «Підприємство матеріально-технічного забезпечення».

І все б нічого у рішенні виконкому та підписанні інвестугоди з ТОВ «Спілка підприємців» (яке й перемогло в інвестконкурсі — прим. авт.), якби не дві обставини.

Перша — на цій землі працюють майже півсотні підприємців, які мають діючі договори до 2017 року

та сплачують кошти за свої місця. Вони й попросили депутатів зберегти їх.

Друга обставина — сумнівна вигода міста від такої інвестиційної угоди та забудови, бо ж земля у центрі може давати бюджету сотні тисяч гривень. Ці дві причини й підштовхнули депутатів від різних політичних сил об'єднатись і скасувати рішення виконавчого комітету на сесії міської ради. Рішення було швидким, але не категоричним. Депутати після голосування зауважили, що всі сторони мають сісти за стіл перемовин, обговорити перспективи та загрози, а головне — забезпечити вигоду для Тернополя і громади. Натомість фірма-інвестор звернулася із позовом про скасування рішення сесії, яким скасоване рішення виконкому. Судовий розгляд мав відбутись 22 вересня об 11.00.

— Суддя вже пішла в нарадчу кімнату? — крикнув хтось із підприємців. — За тим позовом рішення приймати? Я щось пропустив? А де суд був? Як це без нас? Ми ж написали клопотання і подали в канцелярію, аби нас, підприємців, визнали третьою

сторону у справі. Бо поки що там тільки інвестор і міська рада.

Згодом слова підприємця підтвердили й працівники апарату. Суддя пішла приймати рішення саме у цій справі. Зробила це, як з'ясувалось згодом, оскільки обидві офіційні сторони у справі — переможець інвестконкурсу та міська рада — надіслали клопотання розглядати справу без них. Оскільки учасники офіційно відмовились, суддя розглянула справу і скасувала рішення міських депутатів. Якщо простіше, то все відбулось за типовим сценарієм «договорняка». Юридична служба міської ради (виконавчий орган, підпорядкований міському голові, — прим.

авт.), схоже, «злила» депутатів, не відстоюючи їхнє рішення.

Чи законним був самостійний розгляд справи суддею Любомирою Сливкою, чому суддя не розглянула клопотання підприємців, які просили визнати їх третьою стороною у справі, — все це з'ясуватимуть правоохоронці та профільні суддівські органи. До них звернулись підприємці, які мають претензії до дій судді.

Як наслідок судового засідання — результати інвестконкурсу та підписана угода дійсні. Що після таких маневрів робитимуть депутати та підприємці — невідомо.

«RIA плюс» стежитиме за ситуацією.

ДОВІДКА

Підприємці, які торгують на ринку, сплачують 160 грн за метр землі. Це 112 тис. грн на місяць чи майже 1 млн 300 тис. на рік. Кошти йшли не у міський бюджет, а комунальному підприємству. Ми уже з'ясуємо, скільки КП давало грошей у міську казну. ТОВ «Спілка підприємців», яке

перемогло в інвестиційному конкурсі і яке будуватиме на ринку, зареєстроване цього року. Статутний капітал, зазначений у Державному реєстрі юридичних осіб, становить 800 грн. ТОВ засноване Березовським Сергієм Станіславовичем і Сточанином Петром Михайловичем.

ЕКСПЕРТИ RIA ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Що останнім часом вас схвилювало найбільше?

Світлана КОЗАК, зав. шкільним відділом міської дитячої поліклініки:

— На групі продовженого дня діти повинні гуляти. Вчителі не мають права позбавляти учнів прогулянки. Це все одно, що не давати їсти. Якщо школярі кажуть, що на групі продовженого дня він не гуляв, ці питання треба вирішувати, вислухавши всі сторони. Дитині слід довіряти, але і з вчителькою варто поговорити.

Андрій ГРИЦАЙ (21 р.), громадський активіст, студент

— Мене непокоїть те, що робиться на тернопільських дорогах. Почастішали аварії зі смертями дітей, молодих людей. Це сумна і трагічна картина. Хотілося б, щоб водії були обережнішими, а пішоходи дотримувалися правил дорожнього руху. Життя треба цінувати, бо воно у нас — одне. І безглуздо втратити його з необережності.

Ірина МАЦКО (38 р.), письменниця:

— Осінь почалася бурхливо і події принесла дуже багато. Це і Форум видавців, і презентація нової книги «Перехідний вік... моєї мами». Разом з тим тішуся, що можу запросити всіх в оновлену креативну студію «ІРІСка» на нові творчі заняття. А ще зважилася на свою літературну студію для дітей «Майстерня казки». Вже з жовтня почнемо фантазувати, створювати казки.

Михайло АПОСТОЛ (55 р.), радник міністра МВС:

— У такий складний час — час війни — будь-який злочинець, у руках якого є зброя, ще й направлена чи то на правоохоронця, чи то на громадянина, не повинен мати шансів залишитися живим. Він повинен знати: не виконав команди правоохоронця — отримає кулю. Досить слухати і йти на повідку у так званих патріотів-захисників.

Володимир СТРУК (30 р.), начальник управління патрульної поліції Тернополя:

— Уже другий тиждень тернопільські патрульні щодня займаються стрільбою, проходять тактичні навчання. Перевіряємо рівень їхньої фізичної підготовки. До слова, я був першим на курсах підвищення кваліфікації. Усі патрульні такі курси рано чи пізно пройдуть. Адже заходи безпеки мають бути завжди.

Богдан МАЛИНЯК (39 р.), доцент ТНЕУ, голова ГО «ЕАГ «Акцент»

— Схвилювала трагедія в Дніпрі. Недільного ранку загинули відважні патрульні поліцейські під час протистояння з озброєним злочинцем. У такі моменти ще більше розумієш важливість і складність роботи патрульних. У цей час вони, як ніколи, потребують нашої поваги і підтримки, а також захисту від держави.

З ОСТРОВА – НЕСТЕРПНИЙ СМОРІД

Чим дихаємо ■

На території костомельного заводу — тисячі тонн мертвих тварин. Люди потерпають від смороду. Завод державний, його фінансування припинили

ІРИНА БЕЛЯКОВА, МАР'ЯНА ДОХВАТ,
0-95-875-33-60,
IRYNA.BELYAKOVA@20MINUT.UA

На сморід із костомельного заводу жителі села Острів, що за 10 км від Тернополя, нарікають уже багато років. Люди скаржаться на погіршення самопочуття, бо на території заводу, що неподалік, гниють тушки свиней.

Чинovníки обласного рівня констатують: ситуація критична, але завод закривати не можна, бо утилізувати такі відходи ніде. Сподіваються привести туди інвестора. А єдиним виходом на сьогодні є обробка тушок спеціальною речовиною для проведення біодеструкції (процес руйнування чогось — прим. ред.), кажуть ветеринари. Але і для цього потрібні гроші.

Через сморід немає життя

Про проблему на Тернопільському державному заводі з виробництва МБК «Ветсанзавод» у с. Острів на сайт «20 хвилин» у понеділок, 26 вересня, написали жителі цього села.

«Поблизу Тернополя гори свинячих трупів! — повідомили читачі й опублікували фото звалища тушок свиней. — В селі Острів ось таке можна побачити просто зараз — це так звана утилізація від костомельного заводу. Це ж просто якийсь жах! Невже нікому нема діла до того, що нас трують?».

На місце події вийшли наші журналісти. На територію заводу 26 вересня їх не пропустили. Жителі села, з якими ми поговорили того ж дня, усі, як один, кажуть, що сморід із заводу їм дошкуляє уже декілька десятків років.

— Відколи цей завод побудували тут, відтоді усе і почалося, — каже один з них. — Мені уже 55 років, а завод запрацював, як я ходив у клас шостий. Відтоді цей бардак. Дохлятину туди звозять постійно, і ніхто нічого з цим не робить. Цей сморід відчуваємо весь час. Інколи сильніший, інколи слабший, залежно від вітру. Але це під боком, біля наших будинків.

Стало ще гірше

Два роки тому «RIA плюс» уже писала про цю проблему. Тоді тваринні залишки на території заводу спалювали. Окрім смороду, людей

На територію костомельного заводу 26 вересня журналіста «RIA плюс» не пропустили

«Поблизу Тернополя гори свинячих трупів!» — фото з таким підписом надіслав читач на сайт 20minut.ua

труїв ще й дим. Журналісти підняли на ноги чимало інстанцій. Палити припинили. Але проблему це не вирішило.

— Стало ще гірше, — стверджує сільський голова Острова Богдан Пішатін. — Трупи звозять туди, але не встигають переробляти. Газ у них вимкнений за несплату, палять дровами. Чи вони розібрали паркан, чи сам впав — не знаю. Але все пішло на поле — на пасовисько, що належить сільраді, вся дохлятина туди «пливе».

Сільський голова каже, що звертались і до голови обласної адміністрації Степана Барни. У грудні минулого року «з області» надіслали відповідь, що вже зробили запит до Мінагропромполітики. Утім, відповіді з відомства досі немає ані в адміністрації, ані в сільраді.

— У квітні ми звернулись до нардепа Тараса Юрика, — продовжує Богдан Пішатін. — Разом виїжджали на місце. Востаннє були на заводі 26 вересня. Директора не застали. Кажуть, поїхав до Києва.

Завод застарів — обладнання не змінювали з часу відкриття, а це 1977 рік. Грошей треба багато, а державне підприємство з таким обсягом і такими боргами не впрається, каже сільський голова.

— Куди за ці роки ми вже тільки не звертались — оштрафують директора і все, — скаржиться Богдан Пішатін. — А відходів щоразу більше. За тиждень приймають понад 20 тонн. А переробляти не мають

потужностей.

Рештки тварин звозять не лише тернопільські підприємства, а й івано-франківські. Не прийняти не можуть, бо з виробництвами є укладені договори. І переробити не можуть. Все гниє просто неба, каже сільський голова.

Скільки зараз є залишків тварин на території заводу — у сільраді не знають. Кажуть, підприємство навіть ваги не має. Фірми

привозять гниль і рештки, самі називають вагу. Підприємство приймає все згідно з «паперами». А фактично там завжди більше.

Село, до речі, не має від такого «сусіда» ані копійки.

— Депутати райради вже разів шість приймали рішення закрити завод, — каже пан Богдан. — Документи йдуть у Київ, але відповіді — що далі робити і як — ніхто не дає.

КОМЕНТАР

Тарас ЮРИК
(36 р.),

народний депутат
(БПП):

— Ми виїжджали на місце з нардепом Миколою Люшняком — представником аграрного комітету. Завод не можна закривати. Подібна ситуація склалась і на Львівщині. Об'єми відходів місцевих виробників ростуть,

тож щомісяця тонни матеріалу потрібно кудись вивозити. Треба знайти механізм, аби підприємство працювало повноцінно. Наразі з цього питання в обласній адміністрації створили комісію. Також звернемось до правоохоронних органів, аби вони перевірили, чи всю продукцію, яку туди звозять, оплачують. Обов'язково будемо обговорювати цю ситуацію в Міністерстві, адже це — держпідприємство. Разом із ним шукатимемо вихід.

Щоб знищити запах, потрібні гроші

Заводу припинили держфінансування. Але із ним все ж підписали договори на постачання відходів, щоб унеможливити їх поширення по території області. Про це повідомив начальник управління безпечності харчових продуктів та ветеринарії Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області Олександр Дністряк.

— Минулого тижня директор заводу звітував про стан підприємства і кількість відходів, — по-

відомив пан Дністряк.

Тепер готують лист до уряду з проханням повернути державне фінансування і виділити кошти для ремонту та модернізації обладнання.

Станом на 27 вересня з вісьмох котлів, які мали б переробляти сировину, в робочому стані три. Їм під силу за два дні переробити 9 тонн сировини. А на території заводу уже назбиралось близько 4000 тонн. Але закрити завод немає змоги, бо тоді 1,5 тис. т

відходів осядуть у ставках, річках і ярах. А це загрожує виникненням епідемії. Поширюватимуться хвороби серед людей і тварин.

— Для заводу європейського рівня треба, щоб знайшлися небідні інвестори, — додає посадовець. — А поки що вихід — це обробити залишки речовиною для біодеструкції. Тоді вони розкладаються за допомогою корисних бактерій. Зменшується неприємний запах і проникнення шкідливих речовин у ґрунт.

Сьогодні на сайті
20minut.ua

Найчастіше читають:

- Україну трясло від землетрусу у Румунії. Відчули поштовхи і тернополяни
 - Поблизу Тернополя гори свинячих трупів!
 - Пам'ятник Гереті відкривали його донька та онука 2
 - Запроваджена народна відзнака добровольцям АТО
 - У Тернополі полька на Honda врізалась у таксі
 - В Дніпрі убито патрульного з його ж зброї.
 - Тернополянка викликала поліцію до агресивного чоловіка. У нього вилучили пістолет
 - До 1 жовтня тернополянам вручатимуть повістки
 - Після аварії на Крушельницької викликали евакуатор
 - Вандали на дитячому майданчику
- Фото дня: тернопільські каштани цвітуть по другому колу

Найчастіше коментують:

- Що ви побажаєте президентові у день народження? (для обговорення)
- У чотиримісячній Вікторії Танасюк від народження проблеми зі здоров'ям. Допоможіть маленькій одужати!
- Заступник міністра освіти: зміст українських підручників — сільський
- Мешканці Острова скаржаться, що їх отруюють смородом дохлятини
- Обережно! На Тернопільщині орудують «золоті шахраї»
- Громадський активіст показав жажливі ями у самісінькому центрі Тернополя
- В Тернополі на ярмарку кошенят можна придати собі «королівську аналостанку»
- На Тернопільщині зі стріляниною заарештували добровольця «Айдару»

Чи здасте ви гроші для привітання педагогів до Дня вчителя?

- Ні — 50.00%
- Так, до 100 грн — 31.25%
- Так, 100-300 грн — 11.25%
- Так, 300-500 грн — 0.00%
- Так, понад 500 грн — 7.50%

ГАРЯЧА ЛІНІЯ «20 ХВИЛИН»

Сьогодні на гарячій лінії «20 хвилин» чергує журналіст Володимир Мороз. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvilyn@gmail.com.

Редакція «RIA плюс» та «20 хвилин» 43-00-50
Пожежно-рятувальна служба 101
Міліція 102
Швидка медична допомога 103
Аварійна газу 52-62-38
Аварійна водоканалу 25-26-10

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Аварійна тепломереж 25-48-10
Чергова міської ради 1580
Довідкова залізничного вокзалу 1505
Довідкова автовокзалу 1504
Цілодобова стоматологічна служба 52-06-09
Чергова аптека 24-22-70, 26-93-88

Управління захисту прав споживачів 52-16-65
Управління транспорту 52-15-14
Перевірка якості продуктів 52-23-87
Довідка міськвиконкому 23-63-97
Головавтоінспекція 52-47-38
Аварійна електромереж 52-24-66

ЯК СТАТИ ПІДПРИЄМЦЕМ У ТЕРНОПОЛІ

Підприємництво

■ Як відкрити власну справу, з чого почати і куди іти, аби офіційно зареєструватися як підприємець, дізнавалася «RIA плюс»

ВИТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Малий та середній бізнес — соціально-економічний фундамент, без якого не може розвиватися жодна сучасна держава. Підприємницька діяльність визначає темпи економічного зростання, структуру і якість внутрішнього валового продукту. Основна його функція — створення робочих місць.

За офіційними даними, в Україні на малих та середніх підприємствах задіяно понад 50% трудового населення, яке виробляє від 30 до 60% національного продукту. Більше того, у нашій країні понад 99% всіх суб'єктів господарювання належать до малого та середнього бізнесу. З них близько 80% — мікропідприємства з кількістю працівників до 10 осіб. І лише менше 1% від загальної кількості — зареєстрованих суб'єктів.

Безкоштовна реєстрація

— Сьогодні зареєструватися підприємцем і стати на облік в органах державної фіскальної служби (далі ДФС — прим. авт.) можна за день, — розповідає заступник начальника Тернопільської ОДПІ — начальник управління податків і зборів з фізичних осіб Володимир Гузенков.

Як каже посадовець, при постановці на облік як платника податків мінімальним є не лише часовий ресурс, а й фінансовий. Адже консультації щодо податкового законодавства та обрання системи оподаткування — безкоштовні.

Усі необхідні бланки та заяви можна завантажити з офіційного сайту ДФС України та роздрукувати. Однак їх також можна придбати у приміщенні Центру обслуговування платників.

Автоматична передача даних

Заступник начальника інспекції додає, що, аби зареєструватися підприємцем, тернополянам слід звернутись у відділ державної реєстрації юридичних та фізичних осіб-підприємців управління державної реєстрації Тернопільської міської ради. А жителям нашого району потрібно піти до такого ж відділу, але Тернопільської районної ради.

Впродовж цього ж дня орган державної реєстрації забезпечує передачу в електронній формі необхідних даних про особу підприємця до інформаційних систем: центрального органу ви-

конавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, єдину державну податкову політику та державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тобто на облік у податковій інспекції новозареєстрований підприємець стає автоматично і потреби іти сюди, щоб писати якісь заяви, — немає. До податкової інспекції потрібно звернутись, щоб обрати систему оподаткування. Хоча заяву про перехід на спрощену систему оподаткування можна написати і у державних реєстраторів.

Загальне та спрощене оподаткування

— Сьогодні в Україні існують дві системи оподаткування — загальна та спрощена, — продовжує фахівець. — При загальній системі податок на доходи фізичних осіб сплачується в розмірі 18% в залежності від суми чистого доходу, для визначення якого ведеться облік доходів та витрат.

Загалом, каже Володимир Гузенков, подання декларації про майновий стан та доходи відбувається раз на рік — протягом 40 днів після закінчення

календарного року.

— Підприємець також може самостійно, за власним бажанням, обрати спрощену систему оподаткування, — наголошує податківець. — Фізичні особи, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на три групи.

Перша група — фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсягу доходу яких протягом календарного року не перевищує 300 000 гривень.

— Для таких підприємців встановлюється ставка податку в межах від 1% до 10% мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового року, — коментує начальник управління. — До прикладу, станом на 1 січня 2016 р. мінімальна заробітна плата становила 1378 три.

Щодо другої групи оподаткування, то підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання побутових послуг населенню, а також здійснюють виробництво, продаж товарів,

діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року у своїй діяльності не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають із ними у трудових відносинах одночасно, не перевищує 10-ти. Щодо обсягу доходу, то він не повинен перевищувати 1 500 000 гривень.

— Для підприємців другої групи оподаткування встановлюється ставка податку в межах від 2% до 20% мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового року, — коментує податківець.

Щодо третьої групи оподаткування, то, відповідно до чинного Податкового кодексу нашої кра-

їни, фізичні особи цієї категорії можуть не використовувати працю найманих осіб або їх кількість може бути необмеженою.

— Обсяг доходу у таких фізосіб не перевищує 5 000 000 гривень, — наголошує податківець. — Ставка податку для цієї групи — 3% від отриманої виручки за умов сплати ПДВ або 5% без сплати ПДВ. — Слід також зазначити, що платники єдиного податку другої і третьої групи в разі, якщо їхній дохід за календарний рік перевищує мільйон гривень, а розрахунки проводяться у готівці, зобов'язані встановити касовий апарат.

Скасування державної реєстрації

Для того, аби скасувати державну реєстрацію підприємця, продовжує Володимир Гузенков, необхідно пройти той же шлях, що і при відкритті, але у зворотньому напрямку. Спершу слід піти до державного реєстратора, щоб заповнити відповідні бланки про скасування такої реєстрації.

— Слід зазначити, що фізична особа-підприємець позбавляється статусу підприємця з дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про припинення підприємницької діяльності цієї фізичною особою, — наголошує податківець.

Протягом дня державний реєстратор фіксує акт припинення підприємницької діяльності, а наступного дня у ДФС надходить уся інформація щодо особи в електронному форматі.

— Та незважаючи на це, особа все ще зареєстрована у нас як платник податків, доки не напише відповідної заяви, — каже керівник управління. — Для того, щоб знятися з обліку як платник податків, людина повинна подати заяву довільної форми до податкової інспекції на проведення ліквідаційної перевірки.

Крім того, фізособа має забезпечити остаточні розрахунки з податків від провадження підприємницької діяльності та в установлені терміни подати до податкової інспекції річну податкову декларацію за звітний рік, у якому проведено державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності такої фізичної особи. В разі прийняття рішення про призначення та проведення перевірки ліквідаційна перевірка податківців не перевищує п'ять робочих днів.

Якщо підприємець написав у держреєстратора заяву про скасування державної реєстрації, то з дня подання заяви він уже не має права проводити підприємницької діяльності.

ДОВІДКА

Згідно з даними Тернопільської об'єднаної державної податкової інспекції, на 1 вересня 2016 року у Тернополі і Тернопільському районі зареєстровано:

— юридичних осіб — 10.730, з них у Тернополі — 9.170, у Тернопільському районі — 1.560.

— фізичних осіб-підприємців — 21.007 осіб, з них у Тернополі — 16.952, у Тернопільському районі — 4.055.

У той час лише за серпень цього року було створено:

— юридичних осіб — 75, з них у Тернополі — 70, у Тернопільському районі — 5.

— фізичних осіб-підприємців — 125, з них у Тернополі — 105, у Тернопільському районі — 20.

У КВАРТИРІ ЇЇ ЗАЧИНИЛА РІДНА МАТИ

Драма ■ 30 років тернополянка Віолетта Марчукова прожила, не виходячи з квартири на вул. Винниченка. Забута всіма, відірвана від світу. Половину свого життя жінка втратила через нездорову турботу рідної матері

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРИЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRIJ@GMAIL.COM

Зараз їй 48. Вона займається на біговій доріжці, згадує улюблених письменників, гортає журнали. Любить дивитися вдалину та про щось думати. Про мрії не говорить. Каже, що це не для неї.

До нормального життя Віолетта Марчукова повернулася лише два роки тому. А до того 30 років прожила, наче в тюрмі: весь цей час не виходила з квартири, де її зачинила власна матір.

Про цю жінку стало відомо у 2014 році, коли померла її мати, Зоя Марчукова. Сусіди помітили, що та довго не виходить із квартири, і звернулися в міліцію. Правоохоронці знайшли Зою мертвою на кухні. А коли зайшли в кімнату — жажнулися. На ліжку лежала доросла жінка з тілом, як у дитини. Вона була знесилена, голодна і не могла ходити. Це була Віолетта.

Про її історію можна писати книгу та знімати фільм. Власне, цикл сюжетів під назвою «30 років самотності» саме вийшов на телекрані. Ми поцікавилися, як живе і чувається жінка нині.

Важила 24 кг

Тепер Віолетта — у Петриківському обласному геріатричному пансіонаті. Тут її поставили на ноги, піклуються про неї та адаптують до соціуму.

— Віолетту до нас принесли на руках. Вона важила 24 кілограми. Не могла сама їсти, піднятися з ліжка. За 20 років, що працюю у пансіонаті, подібних випадків не було, — розповідає директор Степан Глушок. — Два терапевти, психіатр, психолог, реабілітолог, масажист — усі посилено нею займалися. Її відгодовували. Хто що міг — приносив для неї. Віолетту не раз відвідували її однокласники. І вона всіх згадала, як кого звали. Щоправда, називала їх пестливими іменами, як у школі. Пам'ятає, з ким сиділа за партою, який вчитель вчив хімію, який — біологію. Добре знає країни світу і столиці. Читає, пише. А от коли вона

злягла і чому — невідомо. Зібрати всі дані про її життя важко, бо її розповіді не завжди відповідають дійсності. Вона пам'ятає лише події середини 80-х, коли закінчила школу. Далі — уривки спогадів та білі плями.

Віолетта закінчила російськомовну тернопільську школу №7. Розмовляє російською, вчилася на відмінно. Однокласники з нею втратили контакти після закінчення школи. На випускний дівчинка не прийшла — мама її не пустила.

— За розповідями сусідів, після школи Віолетта пішла працювати на хлібозавод. І начебто з нею там трапилося щось неприємне, через це у неї був сильний стрес. І мама прийняла рішення, щоб вона сиділа вдома, — продовжує пан Глушок. — А Віолетта особливо й не пручалася. Мама з сусідками лише віталася, додому нікого не впускала. Працювала інженером. Але чому Віолетта злягла? Можливо, вона захворіла грипом і це дало ускладнення? А далі просто звикла лежати, й через це розвинулася атрофія м'язів. Все це ми можемо лише припускати.

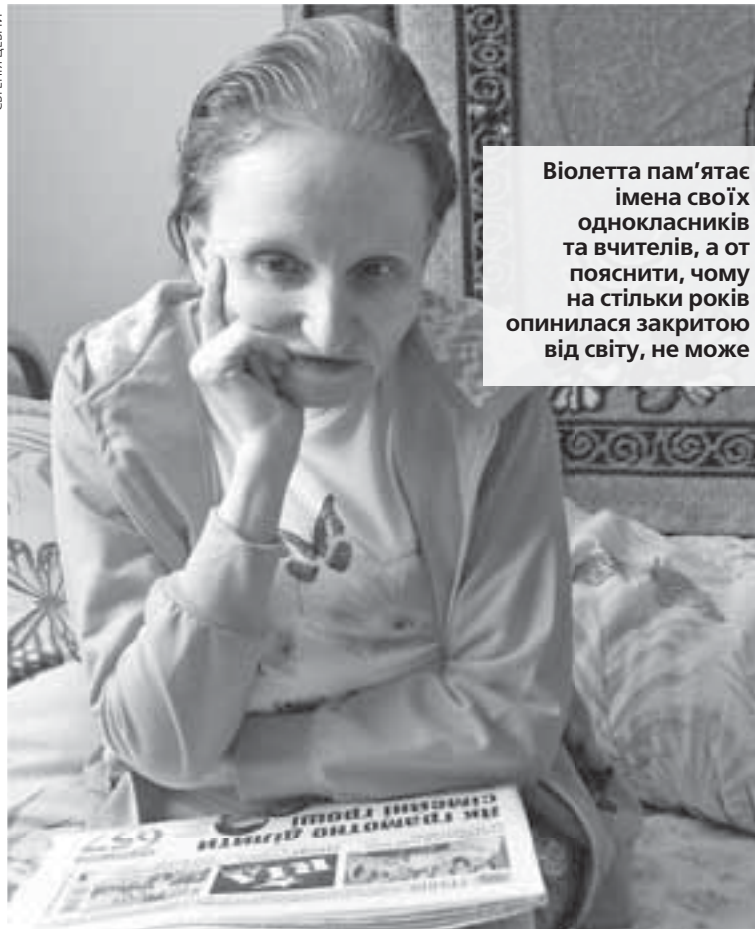
Жінка заново вчилася ходити

У грудні минає два роки, як Зоя потрапила до пансіонату. За цей час жінка змінилася, чувається краще. Сама їсть, чистить зуби. Менше сторониться людей.

— Вона потрапила до нас виснаженою. Перші дні не хотіла говорити ні з ким, сидіти не могла, їй потрібно було одягати підгузник. Їла з тарілки на грудях, і то доводилось годувати, — пригадує лікар-терапевт Наталя Коваль. — Поступово почала сидати, вставати, пересуватися на візку. Тепер вже самостійно ходить. У її пам'яті є прогалини — то вона тут, то вона вже в історичних подіях. У неї це все переплуталося. Хоча останнім часом вона адекватніше реагує і відповідає на питання по суті.

Найбільше з Віолеттою займалася реабілітолог Неля Гонтарук. Саме вона заново навчила жінку ходити.

З героїнею телесюжету наш жур-

Віолетта пам'ятає імена своїх однокласників та вчителів, а от пояснити, чому на стільки років опинилася закритою від світу, не може

наліст зустрілася у її кімнатці в пансіонаті.

Тендітна жінка акуратно зачесана, в спортивному костюмі рожевого кольору — одному з її улюблених. У спілкуванні Віолетта привітна, проте помітно, що ледь соромиться. Відповідає уривчасто, погляд часто кидає кудись удалину.

Говоримо про її захоплення. Каже, що любить читати журнали про моду та красу. Коли заходить мова про книги та улюблених авторів, одразу пригадує шкільну програму. Згадує повість «Сліпий музикант» Володимира Короленка, твори Гоголя, Достоєвського і Шевченка. Але віршів не пам'ятає. З улюблених телепрограм Віолетта пригадує лише ті, які можна було побачити наприкінці 80-х — «Время», «В мире животных», «5 минут на размышление».

Хто винен?

Перше питання, яке виникає чи не в кожного, хто почув про Віолетту Марчукову, — хто винен? Хто винен у тому, що дівчина при живій матері опинилася наче в тюрмі на довгі роки? Директор пансіонату, однокласники, сусіди, лікарі, посадовці кажуть, що насамперед винна її мати, а також сама Віолетта. Звинувачувати у байдужості оточуючих не варто.

— Мама винна, а хто ще? — каже сусідка Тамара Сорочинська. — Та й з Віолеттою не все добре було. Бо погодьтеся, якби дитина була нормальною, так би не вийшло. Нині, якби закрили дорослу дитину, хто би маму слухав? Віолетта була гарною і розумною дівчинкою, але мама зробила її калікою. Я живу в тому будинку 18 років і не раз спілкувалася з Зоєю. Про Віолетту я знала, та й усі сусіди знали. Але ми не знали, що вона всі ці роки лежить удома. Зоя мені казала: «Віолетта в Крым уехала» і ніколи не згадувала, що вона вдома.

Однокласниця Віолетти пані Олена вважає, що у всьому винна

природа. Вочевидь, у мамі загострілася якась психічна хвороба, от вона й відігралася на доньці. Та й у Віолетти сталися певні порушення, припускає пані Олена, інакше вона боролася б.

— Віолетта завжди була під впливом матері, а та її постійно все забороняла, — пригадує однокласниця. Вдома у неї ніколи не були — мама не дозволяла. На позашкільні заходи Віолетта ніколи не приходила, бо мама не пускала. І на випускний її теж не пустила. Завжди було так: то не одягай, так не зачісуйся.

Дівчина добре вчилася і збиралася вступати у технікум в інше місто, додає пані Олена. Тому всі й думали, що вона переїхала. А далі зв'язки втрапилися, як це часто буває між однокласниками.

— Тоді Союз був — хто в Ленінград поїхав вчитися, хто в Москву, хто в Прибалтику, — каже пані Олена. — Ні мобільних, ні інтернету.

До слова, коли два роки тому Віолетту знайшли, правоохоронці порушили кримінальне провадження за фактом незаконного утримання людини. Утім, справу закрили через смерть матері.

Наразі Віолетта Марчукова залишається в геріатричному пансіонаті, оскільки ще потребує догляду та опіки. Якщо жінці стане краще, можливо, вона повернеться додому. Тим часом навколо її однокімнатної квартири вже точаться суперечки. Це житло неприватизоване. Керівництво пансіонату наполягає, що квартиру потрібно приватизувати. Адже тоді Віолетта зможе впевненіше почуватися у житті. Тим часом сусіди наполягають, що приватизувати квартиру не варто, бо так на бідолашній зможе хтось нажитися. Мовляв, хай краще держава все забере.

А загалом історія цієї жінки спонукає кожного уважніше озирнутися навколо — можливо, у нашому оточенні є така ж Віолетта.

КОМЕНТАР

Володимир СУЛИМА,
начальник управління соціальної політики міськради:

— Мама закрила доньку, і ніхто про це не знав, навіть сусіди. То хто може бути винен? Винна мама. Про цей випадок ми дізналися вже тоді, коли мати померла і Віолетту знайшли.

Тоді ми забрали її до лікарні, виготовили паспорт, оформили інвалідність, соцдопомогу, влаштували у пансіонат. Звичайно, якби ми знали про це раніше, то подбали б про неї. За час моєї багаторічної практики це перший такий випадок. Кого тут винити? Очевидно, у мамі були якісь психічні відхилення. Бо інакше вона не тримала б доньку у таких поганих умовах, ізольованою від світу.

КОМЕНТАР

Наталя КОВАЛЬ,
лікар-терапевт Петриківського обласного геріатричного пансіонату:

— Хто винен — ніхто точно не знає, бо мати померла. Ми можемо лише здогадуватися, як усе було. Можливо, у Віолетти стався стрес і вона замкнулася в собі, а мама вирішила про це нікому не говорити. Адже здорову дитину прикувати до ліжка не так просто. Виходить, це було добровільно. Хоча не можна виключати й того, що, можли-

во, мати мала на доньку такий вплив, що та їй сліпо підкорялася. Звинувачувати суспільство тут не варто. Люди в під'їзді змінюються: одні виїжджають, інші заїжджають, тож вони не можуть знати всього. Недавно я купувала молоко в магазині і продавця розповіла, що знала Віолетту, бо ходила з нею в одну школу. За словами цієї жінки, та була трохи дивакуватою. Не така, як усі. Коли однокласники запрошували кудись, вона відмовлялася. Була не дуже комунікабельною, замикалася в собі, любила бути наодинці або з мамою.

КОМЕНТАР

Степан ГЛУШОК,
директор Петриківського обласного геріатричного пансіонату:

— У складній життєвій ситуації Віолетти винні як її мама, так і вона сама. Жінка мала б шукати зв'язок зі світом. Можна ж було відчинити балкон і кликати сусідів. Вона покійної мамі в тому, що вона мала б звернутися до лікарів, психологів чи працівників інших служб. Однак у квартирі не було медичних документів ані Віолетти, ані її мамі. Тому нам невідомо,

чи хворіли мама і донька, чи мали якісь психічні відхилення, чи інші серйозні хвороби. Сусідів звинувачувати теж не варто: вони не знали, що Віолетта проживає у цій квартирі з мамою, всі думали, що вона у родичів у Криму. Бо востаннє бачили дівчину ще школяркою. Тим більше, тут немає вини соцслужб. Як і звідки працівники соціальних служб могли дізнатись про ізольовану мамою доньку? Жодних скарг чи звернень не було. Жінка ні до кого не зверталася: ні до лікарів, ні до соцслужб, ні до сусідів, ні до міліції, ні у міськраду. А Віолетту ніхто не бачив.

ДОВІДКА

Віолетта Марчукова нині перебуває під опікою геріатричного пансіонату, тож найнеобхіднішим забезпечена. Проте якби знайшлися меценати, які купили б жінці сучасний плазмовий телевізор на стіну, було б непогано. Також їй не завадив би ноутбук, за допомогою якого Віолетта пізнавала б світ. У школі вона не вчила комп'ютерної грамоти, та якщо матиме ноутбук, її готові навчити. Якщо хочете допомогти цій жінці, звертайтеся за номером 49-55-65. Адреса геріатричного пансіонату: с. Петриків, вул. Зелена, 15.

УСЕ НАЙЦІКАВІШЕ ПРО ДНІСТЕР – У НОВІЙ КНИЗІ

Мандри і книги ■ Досвідом своїх мандрівок долиною Дністра із тернопільянами поділилася дослідниця і мандрівниця Олена Крушинська. Вона представила путівник Дністром із численними підказками для туристів

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
WOLODYMYR.MOROZ@G.MAIL.COM

Водоспади, печери, травертинові скелі, печерні монастирі, старовинні дерев'яні й муровані храми, замки і фортеці, палаци та інші численні пам'ятки уздовж однієї з трьох найбільших рік України представила тернопільянам увечері 22 вересня Олена Крушинська – авторка двотомника «Дністер. Туристичний путівник».

Презентація першого тому путівника збирала повний читальний зал обласної універсальної бібліотеки на бульв. Шевченка, 15. Інформаційним партнером події була газета «RIA плюс» і сайт «20 хвилин».

– Дністер – друга за величиною ріка України – протікає через чотири історико-культурні регіони: Галичину, Поділля, Буковину і Бесарабію. Як і кожна велика річка, упродовж історії він розділяв і водночас об'єднував людей, – говорила Олена Крушинська на початку презентації. – У першому тому йдеться про ділянку Дністра від його витоків до гирла Збруча – річки-кордону, що розділяла Австро-Угорську й Російську імперії, «панську» Польщу і Радянський Союз.

Йдеться у путівнику і про найбільший у Європі Дністровський каньйон, який відвідує усе більше туристів, – йому присвячені

– Для мене Дністер – це три «Н» – нескінченність, незвіданість, несподіваність, – каже Олена Крушинська

маршрути №5-7.

У другому тому, макет якого уже готовий і який присвячений ділянці ріки від гирла Збруча до гирла Дністра, мова йтиме як про українські землі, так і про Молдову. В останній країні авторка

побувала уже разів зо п'ять і ще збирається

– Я таке чула від деяких галичан, що все, що далі Дністром від впадіння Збруча, їх не цікавить, – продовжує Олена Крушинська. – Але воно наше і дуже цікаве.

Тож сподіваюся, що ця книга нас усіх об'єднає.

Окрім добре відомих пам'яток, зосереджених біля Дністра, мандрівниця спонукає усіх звертати увагу також та свідків старовини, які пам'ятками часто не вважають.

– Це архаїчні обійстя, хати та господарські споруди, млини, старі колодазі... – акцентує дослідниця. – Оскільки я спеціалізуюся на дерев'яній архітектурі, то вона представлена у цьому путівнику доволі обширно.

Серед своїх улюблених на Тернопільщині Олена Крушинська називає храми святого Миколая 1777 року у селі Сапогів Боршівського району та Усікновення голови Івана Хрестителя 1849 року у селі Губин Бучацького району. Хоча перша зберегла автентичний вигляд, а друга – обшита.

Загалом презентація тривала годину. Тернопільяни не просто слухали розповідь, а ще й ставили питання, просили підписати куплені путівники. До слова, купити «Дністер. Путівник» за видавничою ціною можна у магазині туристичного спорядження Gorgany на вул. Хмельницького, 12.

Витвір тернопільянки встановили в Італії

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRIJ@GMAIL.COM

Скульптуру тернопільянки Лілії Мочули нещодавно встановили в італійському місті Кунео, що біля кордону з Францією. Подію анонсували у місцевій газеті, відтак вона збирала чимало місцевих жителів, представників влади.

Нагадаємо, тернопільянка Лілія Мочула вже четвертий рік навчається в Академії мистецтв у Римі. Минулого року вона взяла участь у конкурсі скульптур молодих художників від фундації Пеано та посіла перше місце. На конкурсі Лілія представила макет скульптури із назвою «Точка зору». За перше місце Лілія отримала грошову премію – 5000 євро та можливість реалізувати проект у натуральну

величину. А це два метри висоти, три – довжини та 70 см ширини.

Скульптура Лілії Мочули є інтерактивною. Це – блок каменю з отворами, що символізують вікна у будинку. Люди, що сидять на траві і дивляться крізь ці віконечка, бачать різні шматочки загальної картинки, тобто мають свою точку зору. Скульптура має зв'язок зі спостерегачем. Також тут можуть гратися діти – пролізати крізь отвори, бігати навкруги.

Суми, яку виділили на реалізацію проекту, було недостатньо, тому Лілія шукала мецената. Допомогла фірма Giovannozzi matini.

– З цією фірмою я співпрацювала цілий рік, бо в них були всі відповідні інструменти і місце для роботи, – розповідає Лілія Мочула. – І за це все вони взяли

менше грошей, бо власник фірми дуже перейнявся моєю ідеєю. Таку «знижку» я вважаю спонсорством.

Лілія почула схвальні відгуки про свою роботу від людей, які прийшли на відкриття скульптури.

– Городянам сподобалися концепція та матеріал, з якого зроблена скульптура, – каже дівчина. – За два дні до відкриття композиція вже стояла накрита білою тканиною, і я ходила час від часу дивитись, чи все добре. Але довелося постійно поправляти тканину, бо діти розкривали і вже хотіли гратися та лазити там. Дуже тішусь, що малюки здогадалися так швидко. Бо мені дуже імпонує інтерактивний формат скульптури. В цьому, напевне, і полягає суть сучасного мистецтва: шукати новий підхід до взаємодії з глядачем.

ФОТО НАДАНО ЛІЛІЄ МОЧУЛОЮ

Скульптура Лілії Мочули – інтерактивна. Через її отвори, які символізують вікна, можна зазирати. Тут можуть гратися діти

Відомі люди очима дітей

«RIA плюс» продовжує рубрику «Відомі люди очима дітей». Задля експерименту наш кореспондент показала дітям фото політиків, високопосадовців і відомих тернопільянок

Ігор Качмарський,
підприємець:

Владик (5 р.):

☛ У нього велика чорна машина. Там вміщається купа людей. І він нею їх возить у село на свята, до бабці на вареники.

Мартуся (6 р.):

☛ Цей дядько – начальник. Він виглядає злим, але насправді не такий – просто робота в нього така.

Леся Коковська-Романчук,
письменниця:

Вікуся (6 р.):

☛ Ця тьотя могла би бути королевою. Її пасують капелюшки і різні прикраси. Напевне, у неї ціла колекція.

Макарчик (5 р.):

☛ У неї є маленький песик. Вона з ним гуляє, дозволяє діткам песика гладити і з ним гратися. Бо вона дуже добра.

Микола Василечко,
журналіст, громадський діяч:

Гринка (5 р.):

☛ Цей дядько має сачок і ходить з ним по парках і лісах. Ловить ним комах, гарних метеликів, фотографує і відпускає.

Максимчик (6 р.):

☛ В дитинстві він любив машинки. А коли виріс, то полюбив мандрувати пішки. Він ходить у гори і ночує там у лісах.

Олег Барна,
депутат Верховної Ради:

Марко (6 р.):

☛ Він мушкетер. Або Зорро. Цей дядько має коня такого гарного, чорного. І шпагу. І капелюха. І рятує дівчат від бандитів.

Костик (5 р.):

☛ Він має багато бджіл і розводить їх. Вони йому приносять мед, а він його потім на базарі продає.

Любов Медведь,
психотерапевт:

Ігорчик (6 р.):

☛ Ця тьотя вчить гарно і правильно говорити. От якщо ти не вмієш говорити «р» чи «л», то вона допомагає.

Валя (5 р.):

☛ Вона вечорами розповідає гарні казки. Її улюблена – про Білосніжку. Бо в неї є багато помічників, і це дуже добре..

Пандусом до школи №3 людині на візку проїхати складно

Найкращий із тернопільських пандусів, які ми побачили, — біля головної пошти

Пандус до міськради дуже крутий, і людині на візку важко самостійно піднятися по ньому

Пандус біля будівлі обласної прокуратури. На нього годі заїхати

ТЕРНОПОЛЕМ – В ІНВАЛІДНОМУ ВІЗКУ

Ми перевірили ■ Незручним і навіть небезпечним для здоров'я стає Тернопіль, якщо ти – не пішохід або водій, а пересуваєшся на інвалідному візку. Кожна сходинка стає проблемою

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
WOLODYMYR.MOROZ@GMAIL.COM

Як це – їздити на інвалідному візку Тернополем, який, за словами посадовців, є дуже комфортним містом для життя? Аби перевірити, журналісти «RIA плюс» провели експеримент, під час якого один із нас став людиною з інвалідністю, а інший – його товаришем-помічником.

Результат нашої мандрівки надзвичайно нас вразив. Адже навіть звичайна прогулянка тернопільськими вулицями, до якої так звикли фізично здорові люди, для людини з особливими потребами стає випробуванням на моральну стійкість і фізичну витривалість.

Отож розпочинаємо експеримент 26 вересня о 10.40, коли беремо візок у благодійному фонді «Карітас», у керівника проекту «Домашня опіка» Наталії Масник. Вийшовши за двері будівлі «Карітасу» на вул. Замонастирській, журналіст Віталій Антонюк сідає у візок і випробовує свої сили.

Наш маршрут проляже від вул. Замонастирської через Острозького, Січових стрільців, Валу, Сагайдачного, Листопадову, Грушевського, бульвар ім. Т. Шевченка, вул. Качали, Родини Барвінських, Крушельницької і Бродівську до редакції на Дубовецькій. Акцент передусім робимо на соціальні об'єкти.

Перший підйом угору, спуск – все це вимагає зусиль. Навіть невелика ямка повертає передні колеса, і візок іноді просто зупиняється – тернопільські тротуари не для такого транспорту. Але ми їдемо. Зустрічні пішоходи крадькома поглядають на чорнявого 28-річного чоловіка, який невміло оминає

ВОЛОДИМИР МОРОЗ

Виїзд біля міськвідділу поліції стрімкий. У той же час тут є кнопка виклику чергового, а перехожі пропонують допомогу

ями. Коли журналіст «на колесах» зупиняється перед пішохідним переходом на вул. Острозького, навпроти церкви Успення Пресвятої Богородиці, то далі їхати не може. Пандус відсутній, а 10-сантиметровий бордюр стає перешкодою.

– Давайте я допоможу, – одразу пропонує чоловік середнього віку.

Водії, побачивши людину на візку, затримуються перед переходом. Вони готові чекати. Ми дякуємо чоловікові й кажемо, що впоремося. Удвох долаємо бордюр – звозити 80-кілограмового експериментатора нелегко, але колеса візка виявляються міцними. Аналогічно знову виїжджаємо на тротуар. Далі – суцільний жах розбитого тротуару на вул. Острозького, коли передні колеса кожних два метри заклинюють на ямках, ямах і ямиськах. Виїзди із дворів – також випробування. Якби мандрівник із візком був сам, то далеко не заїхав би. Дивлячись на ці випробування, ще одна жінка пропонує допомогу під час чергового з'їзду-виїзду...

Пандуси! Як у Тернополі пандуси... Тут можна голову скрутити.

– Якби не перила по обидва боки пандуса, то я не виїхав би, – каже Віталій, здолавши крутий підйом до супермаркету «Рукавичка».

У самій крамниці труднощів не виникає – продавці обслуговують і підказують, що потрібно.

– Та якби потрібно було щось із верхніх полиць, то я не дістав би, – зауважує журналіст.

Тут слід вказати, що у деякі крамниці, як-от «Молоко» на Сагайдачного, людині на візку не потрапити – немає пандусів.

Ми ж тим часом їдемо до обласної філармонії. Пандус тут є, але піднятися ним на візку годі.

– Я також не виїхав би сюди сам, – говорить громадський діяч і депутат облради Олександр Башта, якого застаємо біля будівлі.

Чоловік саме з'їжджає з того пандуса, втримуючи свій візок виключно на двох задніх колесах. Нашому Віталію так не вдається. На чотирьох колесах його візок теж їде, але сильно ковзає.

За словами Олександра Башти, людей з інвалідністю умовно можна поділити на дві групи: тих, хто тимчасово потрапив у візок, і тих, хто у ньому уже тривалий термін.

– Якщо ти у другій групі і прагнеш бути активним, то доведеться тренуватися.

Тим часом до нас вийшов директор філармонії Ярослав Лемішка.

– Ми самі проектували цей пандус, – говорить він. – Готові навіть занести людину до філармонії, аби тільки прийшла до нас.

Наступний об'єкт – ЦУМ. Тут пандус відсутній. Тож візок з експериментатором доводиться витягувати сходами. До «Спортландії», що у підвальному приміщенні, він є, але такий крутий, що ми не ризикуємо спускатися.

Переїзд біля ЦУМу, як і більшість тернопільських переїздів на пішохідних переходах, – для лю-

дини у візку недоступні. Адже без сторонньої допомоги не обійдешся. Кожна сходинка – випробування. Водночас помітно, що Віталій уже натренований – за годину експерименту вже навчився самостійно піднімати передні колеса, щоб на ходу закинути їх на бордюр. Та користі від того мало – буксують задні.

Офіси міської та обласної поліції неприступними для нас не стали завдяки пандусам із перилами. Силою вправу журналіст-«візочник» виконує майже одразу.

– Давайте я вам допоможу, – підходить до учасника експерименту чоловік у військовому.

Дякуємо йому за це. Більше того, біля обох відділків є кнопка виклику чергового. Біля облуправління її саме встановлювали, коли ми підїхали туди.

Кав'ярні та кафе на Валувій – не для людей у візках, бо теж без пандусів. Сходинка перешкоджає людині з інвалідністю самотужки потрапити і в галерею Спільки художників на Сагайдачного. Натомість до Катедри є підїзд, але заважає поріг біля металевих дверей. Поблизу сусідньої обласної прокуратури, там, де вивіска «Приїом громадян», замість пандуса бачимо якийсь «апендикс». По ньому не піднятися візком – ані передом, ані заднім ходом. Мучимося хвилин зо п'ять.

– Для галочки, – підсумовуємо. До міськради потрапляємо так само – через «самовитягування» руками за перила, як і до міськвідділу поліції. Пандус є, але незручний, тож людина з інвалідністю не заїде.

Перед нами – школи №№3, 4 і 5. У перших двох пандуси зовсім не пристосовані для проїзду: колеса вивертаються, візок перевертається об його елементи. На вході до школи №5 пандуса немає.

Нагадаємо, Україна йде до інклюзивного навчання – забезпечення рівних можливостей для освіти усім дітям. У тому числі й на візках. З побаченого напрашується думка, що йдемо до інклюзивного навчання лише на папері.

Зрештою, чи тільки до навчання? Це питання риторичне, бо місто незручне навіть для прогулянки людини у візку. Пандуси, ями, розбита бруківка, бордюри – після тригодинної поїздки Тернополем усе це буде снитися городянином з інвалідністю, яка захоче проїхатися.

– Я займаюся фізкультурою, але втомився, натер шкіру на руці. Що вже говорити про людину, яка отримала травму і має менше сил! – підсумовує наш журналіст Віталій. – Саме тому, напевно, на вулицях так мало людей у візках. Коли розумієш це, стає сумно.

КОМЕНТАР

Ірина БАЗИЛЕВСЬКА,

директор обласного відділення Фонду соціального захисту інвалідів:

– Люди на візках знають, що у нас немає умов для пересування, і тому нікуди не виходять. От згадайте: чи часто ви бачите на вулиці людину в інвалідному візку? Таких – одиниці. Приміром, біля драмтеатру пандуса немає.

У поліклініках із цим теж складно. Люди без сторонньої допомоги не можуть туди потрапити. Я вже не кажу про громадський транспорт. Ні автобуси, ні тролейбуси не мають спеціальної платформи для заїзду інвалідного візка. Таким людям хіба що таксі викликати, але це не завжди по кишені. От і виходить замкнене коло. Потрібно когось просити допомогти, тож інваліди дуже часто залишаються наодинці зі своєю проблемою.

ВЧИТЕЛІ ПОВСТАЛИ ПРОТИ ДИРЕКТОРА

Конфлікт ■

Майже весь шкільний колектив воює з директором. Працівники надіслали скарги у всі можливі інстанції. Керівник на контакт не йде

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELYAKOVA@20MINUT.UA

Аж 30 із 33 працівників педагогічного і технічного колективу школи с. Васильківці Гусятинського району звинувачують директора Світлану Байталюк у зловживаннях і тому, що вона створила несприятливі умови для роботи.

Люди вже поскаржились до Міністерства й управління освіти, прокуратури та поліції. Залучили і місцеву владу. З директором спецшколи І-ІІІ ступенів із поглибленим вивченням інформаційних технологій і технологічних дисциплін Васильківців зв'язатись нам не вдалось.

Редакцію про проблему повідомили представники педколективу. Під заявою і зверненнями у різні інстанції — 30 підписів (копії цих та інших документів є у редакції — прим. авт.). З журналістами спілкувались вчителі, яких уповноважив колектив. Наголошують, що всі разом готові йти до кінця, а воювати поодиночки не можуть, бо, кажуть, надто сильний покровитель у керівнички за плечима — відомий аграрій Іван Гута. Саме за його лобюванням, припускають, директор посіла своє місце у школі.

Нагадаємо, Іван Гута — колишній співвласник агрохолдингу «Мрія». За інформацією всеукраїнських економічних видань, в серпні 2014 р. агрохолдинг допустив технічний дефолт. Ми намагались поцікавитись думкою пана Гути щодо конфлікту. Однак номери телефонів, які були в редакції, — не в мережі. Ми готові вислухати позицію аграрія й опублікувати її.

— Нашу школу реорганізували в 2010 році, — кажуть освітяни. — Директором призначили Світлану Байталюк. Без відома колективу.

Майже годину педагога розповідали нашому журналістові про

— У нас дуже хороша школа, все нове, обладнання сучасне, — кажуть вчителі, які звернулись у редакцію. — Та через моральний тиск працювати тут несила. І зловживання директора ми замовчувати не можемо

нестерпні умови, в яких доводилось працювати понад п'ять років.

— Думала, що з сорому згорю чи кризь землю провалююсь, коли у присутності учнів мені кричали, що в мене штани і зачіска не такі, — наводить приклад одна з учителів. — Я ж не прийшла у шортах!

Інша вчителька пригадала, як керівник школи відчитала її за спізнення — теж у присутності класу. Не витримала цькувань і вчитель англійської. Їй перепадало чи не найбільше. Врешті жінка звільнилась з роботи.

Педагоги відразу пояснили, чому терпіли стільки часу.

— Терпіли з поваги до Івана Миколайовича (Іван Гута — прим. ред.). Зробив ремонт, побудував третій поверх. Загалом реорганізація — це його ініціатива, — кажуть вчителі. — Нові меблі, оснащення кабінетів. Дітям комп'ютери дав. І для школи два комп'ютерних класи облаштував. Й усім учням 5-х і 10-х класів комп'ютери подарував.

Пан Гута походить із цього села, пояснюють освітяни. Тож гроші вкладав у школу, де і його діти навчались — донька і два сини.

Однак у травні цього року, як кажуть вчителі, всім увірвався терпець. Приводом до незадоволення директора стали невідповідні «папери» вчителів на педраду. Керівник вимагала виступів із презентаціями. А на той час підготувати їх було неможливо, бо

ще не настав кінець навчального року, кажуть вчителі. Тоді почались «придирки» на кожному кроці. Одному з педагогів навіть стало зле. Працівники написали колективне звернення до голови місцевої громади, у Міносвіти та прокуратуру області. Директор відразу пішла на лікарняний. За ним був ще один, потім ще.

31 серпня призначили в.о. директора школи — Галину Комаровську. Вже двічі приїжджали перевірки. Перша комісія, як склалось враження в освітян, мала намір не з'ясувати ситуацію, а... примирити конфліктуючі сторони.

Тоді ж люди почули від одного з перевіряючих: не задовольняють такі умови — пишть заяву на звільнення.

— Яке може бути примирення? — обурюються вчителі. — Тепер нас усіх змусять піти з роботи, бо насмілилися все оприлюднити!

Єдиною вимогою педагогічного колективу залишається звільнення директора.

До Світлани Байталюк журналіст «RIA плюс» намагалася додзвонитись протягом тижня. У відповідь — тиша. Ми готові вислухати пані Байталюк та опублікувати її позицію.

Є ознаки криміналу — пишть заяву

Окремі факти, викладені у зверненні педколективу спецшколи села Васильківці, безперечно, містять ознаки кримінальних правопорушень. Щоправда, не всі, пояснює юрист Олена Степанова.

— Наприклад, у зверненні йдеться про призначення на посаду вчителя інформатики педагога, який на той час перебував у зоні АТО. Тут необхідно зазначити, що за всіма громадянами, які під час мобілізації призвані на військову службу, гарантовано зберігаються місце

роботи, посада, середній заріток на підприємстві, в установі, організації, незалежно від підпорядкування та форм власності, — пояснила юрист.

Отже, якщо вчитель інформатики отримував зарітну плату, то тут порушень немає. Якщо ж його кошти брав хтось інший, такі дії не можна вважати правомірними.

— Якщо у відомостях на виплату зарплати стоять підписи не тієї особи, якій нараховували зарплату, то тут є ознаки, передбачені ст. 366 Кримінально-

Хто підписався:

1. Ольга Юстин, учитель початкових класів.
2. Надія Сигнаровська, вчитель початкових класів.
3. Галина Білоус, учитель англійської мови.
4. Ірина Ващишин, учитель української мови та літератури.
5. Ігор Сисак, учитель трудового навчання.
6. Назар Білоус, учитель фізичної культури.
7. Іванна Пелехата, вчитель біології.
8. Ольга Швед, учитель початкових класів та ПДД.
9. Олександр Логінов, вчитель географії.
10. Зоряна Швець, учитель початкових класів.
11. Галина Комаровська, заступник директора з навчально-виховної роботи.
12. Марта Мельник, учитель української мови та літератури.
13. Тетяна Кіндзер, учитель математики та фізики.
14. Ярослава Ващишин, учитель математики та фізики.
15. Ганна Чайківська, вчитель початкових класів.
16. Зоряна Рога, заступник директора з виховної роботи.
17. Людмила Марчишак, заступник директора з навчально-методичної роботи.
18. Оксана Ващишин, медична сестра.
19. Любов Скотніцька, вчитель біології і хімії.
20. Катерина Липка, вчитель біології.
21. Михайло Боднар, вчитель обрмистецтва.
22. Галина Зрайчик, вчитель історії та правознавства.
23. Леся Дубінська, кухар.
24. Марія Ванат, сторож.
25. Ігор Ванат, завгосп.
26. Марія Чорна, прибиральниця.
27. Ольга Чаплінська, прибиральниця.
28. Ганна Вівчар, прибиральниця.
29. Любов Ващишин, помічниця кухаря.
30. Ольга Бех, прибиральниця.

го кодексу України, — пояснила Олена Степанова.

Ще один випадок зловживання, наведений у зверненні вчителів Васильківської школи стосується педагога, який у період з 2011-го до 2015-го перебував на посаді вчителя спецдисциплін і в той же час був за кордоном.

— З цього приводу слід звернутись до правоохоронних органів із відповідною заявою про вчинення кримінального правопорушення, — каже юрист. — Відповідальність за це передбачена ст. 366 КК України.

Головне, щоб не страждали діти і навчальний процес

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELYAKOVA@20MINUT.UA

Відповідальність за кадрові призначення несуть двоє людей — директор школи і головний освітянин Гусятинського району. Наразі юристи управління вивчають документи щодо інформації у зверненні педколективу. Про це повідомила заступник начальника управління освіти і науки облдержадміністрації Ганна Зварич.

— До управління освіти і науки спочатку надійшло звернення від батьків про те, що хочуть звільнити директора школи, — пояснила пані Зварич. — Невдовзі — звер-

нення від одного учителя про те, що скорочують години з викладання інформатики. Управління створило комісію, щоб розібратись у ситуації.

Під час роботи першої комісії вчителі також подали звернення щодо конфліктної ситуації. Викладеного у зверненні педколективу тоді не розглядали, адже воно стосувалось не стільки протиправних дій, скільки призначень на посаду. А їх проводить відділ освіти і науки Гусятинської райадміністрації, пояснила чиновниця.

— Комісія зустрілась із батьками, перевірила стан підготовки закладу до початку навчального

року, — каже чиновниця. — Ми надали відповіді на звернення батьків і вчительки.

У Васильківцях створена громада. Але передачу школи на її баланс ще не розпочали, бо відділ освіти у сільській громаді створили лише два тижні тому.

— На колективне звернення вчителів ми відповіді ще не дали, — продовжує співрозмовниця. — На це нам відведено місяць. Нас як управління більше цікавила підготовка закладу до початку навчального року. А там були виявлені певні недоліки. Ми видали наказ створити ще одну комісію і надати методичну допомогу цій

школі для організації початку навчального року.

15 вересня на місце виїхала ще одна комісія — з методичною місією.

— Звернення педагогів надійшло до нас 8 вересня, — каже Ганна Зварич. — Ситуацію вивчає юрист. За працевлаштування несе відповідальність і директор школи, і начальник відділу освіти Гусятинської райадміністрації. Директор робить подання, а призначає райвідділ освіти.

Щодо конфлікту, то у ньому винні всі, переконані в управлінні освіти. Однак ніхто не береться, принаймні тепер, давати оцінку

мікроклімату в педколективі.

— Мусить бути порозуміння, спілкування. Мені, як працівнику освіти, соромно за таку поведінку, але це моє особисте бачення, — додає пані Зварич. — Ситуацію треба вивчити, з кожним поговорити окремо.

Зрештою, педагоги — дорослі люди. І кожен має виконувати свою роботу, переконана чиновниця. Найголовніше — аби від цього не страждали діти і був повноцінний навчально-виховний процес. В управлінні обіцяють дослухатись до думки кожного учасника конфліктної ситуації. А правову оцінку дадуть юристи і відповідні органи.

ПЕРЕВІРЕНІ КВАРТИРИ

Інспектор RIA особисто фотографує квартиру та перевіряє ціну, місцезнаходження, поверх та стан ремонту.

Викликайте Інспектора RIA (067) 431 54 92

3 кімнатна, Східний

55 000 у.о.
площа: 75 м²/56 м²/12 м²
поверх: 1/10, ц
Власник. Ло., підігрів підлоги, котел Арістон.

Андрій
(099) 176-28-63

dom.ria.com/id/10918489

3 кімнатна, Східний

31 000 у.о.
площа: 48.3 м²/-/6 м²
поверх: 5/5, п
Роздільні кімнати, меблі.

Микола
(096) 451-27-57

dom.ria.com/id/11839000

1 кімнатна, Старий парк

27 500 у.о.
площа: 38 м²/-/8.3 м²
поверх: 6/7, ц
Свіжий ремонт, ніхто не жив, з меблями. Власник.

Микола
(068) 851-90-41

dom.ria.com/id/11285299

3 кімнатна, Дружба

52 000 у.о.
площа: 96 м²/-/12 м²
поверх: 5/7, ц
Автономне опалення, чистова стяжка.

Руслан
(095) 924-40-50

dom.ria.com/id/6244779

1 кімнатна, Бам

20 000 у.о.
площа: 34 м²/18 м²/6 м²
поверх: 4/9, п
Квартира обжита та добротна. Балкон (утепл.). Частково меблі.

Володимир
(067) 699-72-56

dom.ria.com/id/12051200

2 кімнатна, Дружба

33 000 у.о.
площа: 62.63 м²/-/
поверх: 7/9, м-к
Новий будинок, роздільні кімнати.

Лілія
(097) 225-77-39

dom.ria.com/id/11510775

3 кімнатна, Газопровід

35 000 у.о.
площа: 60.6 м²/-/7.5 м²
поверх: 3/5, ц
Тихий р-н, поблизу є школа, дит. садок. Власник.

Андрій
(097) 852-64-59

dom.ria.com/id/10395171

1 кімнатна, Лучаківського

27 500 у.о.
площа: 37.8 м²/-/
поверх: 2/9, ц
Кухонний куточок, пр. машинка, лічильники.

Галина
(096) 731-07-93

dom.ria.com/id/12058635

2 кімнатна, Дружба

40 000 у.о.
площа: 55 м²/30 м²/8 м²
поверх: 7/9, к
Дубові паркети, дерев'яні міжк. двері. Інд. опалення

Ірина
(097) 346-21-85

dom.ria.com/id/11336897

3 кімнатна, Цукровий завод

38 000 у.о.
площа: 64 м²/40 м²/9 м²
поверх: 1/5, ц
Чешка в ід. стані, котел Вайлант, пл. вікна, тепла підлога в кухні.

Слава
(097) 212-24-47

dom.ria.com/id/11085028

1 кімнатна, Східний

23 000 у.о.
площа: 45.5 м²/21.3 м²/15.5 м²
поверх: 8/10, ц
Роздільні кімнати. Житло не викор. з моменту побудови.

Зоряна
(097) 856-38-30

dom.ria.com/id/11567273

2 кімнатна, Дружба

38 800 у.о.
площа: 68 м²/61.2 м²/16 м²
поверх: 3/5, к
Терміново. Без торгу комісії (від власника). Новобудова.

Володимир
(097) 798-28-14

dom.ria.com/id/11574953

3 кімнатна, Дружба

49 900 у.о.
площа: 88.7 м²/-/
поверх: 8/11, м
Будинок зданий. Докум. готові. Котел, пралка, духовка, колод.-к.

Олександр
(067) 369-27-27

dom.ria.com/id/11421473

1 кімнатна, Березовиця

25 000 у.о.
площа: 8 м²
поверх: 1/9, ц
Зданий будинок, є документи.

Оксана
(098) 259-19-75

dom.ria.com/id/9645008

Високий 1 пов., сира без ремонту.

2 кімнатна, Новий світ

38 900 у.о.
площа: 52 м²/-/22 м²
поверх: 2/3, ц
Власник. Новобудова. Технічно буд. зданий. Район тихий.

Іван
(097) 921-69-95

dom.ria.com/id/11509489

3 кімнатна, Бам

50 000 у.о.
площа: 76 м²/37.9 м²/7 м²
поверх: 1/10, п
Інд. опал., е/р, м/пл вікна, прибудова, меблі, побут. техніка.

Дмитро
(068) 743-56-72

dom.ria.com/id/11645280

28

перевірено
квартир Тернополя
на DOM.RIA.com

Агентства нерухомості Тернополя,
в яких є перевірені квартири
на DOM.RIA:

«Альянс», «ВІСОН»,
«Фієста»

БАТЬКИ МОВЧАТЬ, А ВЧИТЕЛІ ОБРАЖАЮТЬСЯ

Свято ■ З професійним святом діти вітають своїх учителів переважно квітами і цукерками. Про дорожчі подарунки батьки говорять неохоче, без подробиць назагал. Не бракує і тих, хто вважає непотрібним порушувати це питання. Здебільшого це освітяни

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Про те, як будуть святкувати День учителя, воліють не говорити ані батьки, ані освітяни. Перші вважають цю тему пікантною, а другі нерідко ображаються навіть на те, що таку тему порушимо. Утім, заборону збору коштів на подарунки ввели у Тернополі ще у 2014-му.

Уже давно не таємниця, що батькам школярів доводиться розщедрюватись у святкові дні на подарунки для школи чи вчителів. Десь — за власним бажанням, адже для українського суспільства це стало традицією, десь — із примусу, морального тиску частини батьківського комітету. Утім, у 2014 році ситуація дещо змінилась — з'явився наказ про заборону збору коштів на подарунки до свят у школах і дитсадках. Та й батьки і вчителі вважали за краще підтримати хлопців у зоні АТО. За два роки ситуація дещо змінилась. Про традиційні святкування знову заговорили.

Чи вітатимуть педагогів у День вчителя і як, ми поцікавились на сайті 20minut.ua. Майже ніхто із читачів не розповів подробиці, натомість між читачами зав'язалась дискусія з приводу того, чи потрібно вітати освітян.

«Я вважаю, що від цієї традиції вже давно треба відходити і на законодавчому рівні все це затвердити, оскільки це вже явно корупція», — пише один із читачів. — Нехай ті вчителі самі себе вітають, а не підключають до цього батьків... Професія вчителя — це така ж професія, як і всі інші, і робити з нього ідола — просто дурість».

У відповідь інші читачі пишуть: «Дійсно. Нехай вчителі самі себе вітають, а батьки самі свої чада вчать». Також люди зазначають, що здебільшого бажання привітати вчителя — це ініціатива батьківського комітету. Хоча дехто зазначає, що ініціатива батьків з'являється не без підказки освітян. Не бракує і дописів, у яких читачі звинувачують наше видання у «замовності» публікації, мовляв, краще писати матеріали про досягнення педагогів.

Квіти, цукерки і... не тільки

Чи будуть святкувати і як, ми запитали у тернополян і на вулицях міста. Багато хто говорить, що досі його не просили дати гроші на День вчителя. Мовляв, здавали кошти на початку навчального року батьківському комітету, а той має щось виділити на святкування. Дехто розповідає, що у школі самі ж вчителі відмовились від будь-якого привітання.

— У нас у школі заборонили будь-який збір коштів до Дня вчителя, будь-які подарунки, — каже тернополянка Ірина (тут і далі — батьки просили не вказу-

— Я проти централізованого збору коштів і подарунків, за які потім учителів змішуватимуть з брудом, — каже Ольга Похляк. — Але дуже буду рада, коли вшановуватимуть і вітатимуть учителів ті, хто вважає за потрібне

і завантажив це все в інтернет. Шкода її, незаслужено образили. Всім же не будеш пояснювати, що то збирають гроші на обід.

Утім, така ситуація — не всюди. Як розповідають тернопільські батьки, більшість збирається віта-

квіти, цукерки.

Дорожчі подарунки готують в «елітних» школах. Тут, за словами тернополян, будуть і привітання, і виступи дітей, і подарунки вчителям. Кожному — не менше 100 грн. Та у подробиці батьки вдаватись не хочуть.

— Дуже часто ініціатива із забаганками йде від батьківського комітету, — каже тернополянка Оксана. — Хтось із батьків має більші можливості, хтось — менші. Та щоб дитина не почувалась гіршою від однокласників, хоч не хоч — підтягується і ти.

Особливо несолодко батькам випускників. Ті кажуть, що вітати будуть. І не просто квітами. Але подробиць не озвучують, адже тепер для вступу у вуз має значення середній бал атестата.

Опитування... ображає

Як до ініціативи привітати учителів ставляться в управлінні освіти міськради та коли припинила свою дію заборона, введена у 2014-му, ми поцікавились у головної освітянки міста Ольги Похляк. На своє запитання отримали дуже емоційну відповідь про роль вчителя у суспільстві. І знову ж таки, як і від деяких педагогів та читачів, — здивування з приводу актуальності теми.

— Чи це найактуальніша тема для вас? Я саме зібрала робочу групу, і ми готуємось до святкування Дня працівника освіти. Ми готуємо свято, сценарій, будуть нагороди, і не тільки моральні, а й матеріальні. Я разом зі своїми колегами відшуковую кошти, подарунки, щоб привітати вчителів. Вибачте за мої емоції. Дуже прикро, що вас більше нічого не цікавить. Так, був наказ, він ще у дії, але хто захоче, той привітає.

Як зазначила пані Похляк, вона особисто проти централізованого збору коштів і подарунків, за які потім учителів змішуватимуть із брудом.

— Завжди казали, що вчитель має стояти на такій висоті, на якій стоїть священик, староста, — каже вона. — А тепер того вчителя під ноги беруть. Тому мені прикро, що ви вишукуєте і порушуєте такі теми. Ще раз наголошую, що я — проти того, щоб збирали кошти на День вчителя. Але дуже буду рада, коли вшановуватимуть і вітатимуть учителів ті, хто вважає за потрібне. Я особисто, як начальник, чиновник, шукаю багатих спонсорів, бізнесменів, які вітатимуть учителів разом із нами. Вони отримують не тільки грамоти, моральне задоволення, а й матеріальну винагороду.

Також пані Похляк порадила нам написати позитивний матеріал про освітян. І додала, що жодної скарги в управління з приводу збору коштів не надходило.

— Яка проблема? В чому? — дивується вона. — Чорний, темний світ навколо. На Сході, стріляють, вбивають, хоч трохи позитиву дайте — згадайте про того вчителя. Він заслуговує на добре слово.

— Дуже часто ініціатива із забаганками йде від

батьківського комітету, — каже тернополянка Оксана. —

Хтось із батьків має більші можливості, хтось менші.

Та щоб дитина не почувалась гіршою, підтягується і ти

вати прізвищ, аби це не нашкодило їхнім дітям — прим. ред.). — Не хоче нічого і вчителька. Перед тим була неприємність: учень молодших класів зняв на відео, як вчителька збирає кошти на обід,

ти освітян квітами і цукерками. — Звісно, ми будемо вітати, — розповідає мама школяра Марія. — Школа у нас — звичайна, прості діти, прості вчителі. Якихось забаганок немає. Подаруємо вчителям

У США учителям роблять подарунки своїми руками

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

День вчителя за кордоном здебільшого не святкують. Та й узагалі професійних свят, якот в Україні чи інших країнах колишнього Союзу, там не відзначають. У багатьох країнах подарунок з будь-якої нагоди вчителі сприйняли б, як образу, а суспільство — як корупцію.

Про це розповіли як українці, що перебувають за кордоном, так і самі іноземці, яких ми розпитали через соцмережі.

— Прикро, що в нас така ситуація в освіті і її вирішення не видно ані на ближню, ані на дальню перспективу, — розповідає психолог Наталія Гаєвська. — У Канаді діаметрально протилежна ситуація: ніяких

професійних свят там немає. Є лише Labour Day, дослівно перекладається як День праці. Його святкують у перший понеділок вересня. Це приблизний аналог наших першотравневих свят. Окремо День вчителя чи День знань там також не відзначають, таких свят узагалі немає. Дарувати подарунки вчителям у Канаді не прийнято, бо це розцінюється як хабар та неповага до праці вчителя і до нього особисто.

Якщо ж батьки хочуть віддячити вчителю за його роботу, то вони можуть переказати певну суму, яку вважають за потрібне, на потреби школи або, порадившись із вчителем, закупити необхідні речі для класу, додає пані Наталя.

— Особисті подарунки чи «вдячність» у нашому розумінні

там не прийняті, — додає вона. — Ніхто не зрозумів би тих батьків. Такий підхід має сенс, оскільки піднімає престижність праці вчителя. На жаль, в Україні ситуація зовсім інша...

Схоже ставлення до цього питання — і у Норвегії. Тут не святкують професійних свят і часто навіть не знають, чи є такі.

— У нас найбільше свято — Різдво. Про інші свята я не чув, — розповідає норвежець Хальвор. — Навіть не знаю, чи вони є. Якби моя дитина принесла вчителю букет квітів, то це було б зле. Виглядало б, як хабар. Я не розумію цього питання. Чому моя дитина має щось дарувати, якщо вчитель отримує зарплату із моїх податків?

Не святкують День вчителя чи будь-яке інше професійне свято

і у Франції.

— Ні, тут не відзначають такі свята. Подарунків учителям теж не дарують, — каже Марія, яка мешкає у Парижі. — Максимум, що може бути по закінченні навчального року, — букет квітів. Причому однакове ставлення до цього як у родинях французів, так і у приїжджих. Загалом у Франції закритий режим навчання — батьки не заходять у школу, доводять діток тільки до порога, з учителями спілкуються в основному через щоденник.

Як розповідають іноземці, у деяких країнах є таке свято, як День усіх працівників.

— У Нідерландах немає традиції святкувати професійні свята, є тільки 1 травня — День усіх працівників, — каже голландець Девід. — А квіти та подарунки

вчителям? Ніколи такого не чув.

За словами Девіда, у його країні роботу вчителя вважають почесною. Кажуть, що вчитель — важлива людина для молоді та громади загалом. Але водночас роботу педагога вважають погано оплачуваною.

Єдиною країною, де ми знайшли тих, хто святкує День вчителя, є США. Та їхнє святкування дещо відрізняється від нашого традиційного.

— День вчителя відзначають 5 жовтня, — розповідає американець Джеймс. — Учні часто готують учителям якісь подарунки, їх роблять своїми руками. Буває, що приносять квіти і шоколад. У мене була вчителька, яка дуже любила мультік «Льодовиковий період». То я подарував їй цяцьку з білкою Скретом.

СМАКУЮТЬ ГОЛДЕН, ФУДЖІ, КОНФЕРЕНЦІЯ

Сезон ■ Щоб вибрати осінні яблука і грушки до смаку, доведеться спробувати десятки сортів соковитих фруктів. А щоб заpastися ними на зиму, продавці радять дочекатися пізніх сортів

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-62-39,
DIANA.OLIJNYK@GMAIL.COM

Солодкі яблука зі смаком груші Голден, солодкий червоноястий Чемпіон, хрумкий червонобокий Лігольд, солодка червона Гала, зелений кисло-солодкий плід Смирненка — найпопулярніші сорти яблук, які продають на тернопільських ринках. За гуртовими цінами їх можна придбати по 8,50–11 грн за кг. Найдорожчі — Голден.

— Тепер це найпопулярніші яблука, на них саме сезон, — розповідає пан Ігор, який торгує яблуками на ринку на Шептицького. Чоловік продає яблука більше 10 років. — Сорти оновилися років шість тому. Дуже популярним став Чемпіон. У кінці жовтня будуть зривати Фуджі — теж із нових сортів. Уже починає з'являтися сорт Декоста, хоча в уже середині жовтня його не буде. Це схрещений сорт, має смак і яблука, і груші. А також Пінова — яблука видовженої форми, подекуди навіть оранжевого кольору. Цих яблук теж буде більше десь за два тижні. З пізніх сортів варто почекати на Флоріну. Це твердий сорт, який полегчить до зими. Має дуже цікавий смак, червоні плоди, аж до бордового відтінку.

Яблуко зберігають при +1+5 С

Деякі з теперішніх сортів купують на зиму, кажуть торговці. Наприклад, Лігольд і Голден, які твердіші, підійдуть для цієї мети.

— Я раджу брати яблука на зиму у другій половині жовтня, коли похолоднеє, — радить чоловік. — Ідеально зберігати плоди при температурі +1+5 С. Тоді яблуко і не гнитиме, і не сохнеть.

Пані Валентина з Чернівців продає грушки з власного саду. Жінка каже, що фрукт має бути соковитим і без «камінчиків»

Якщо приміщення сухе, його треба зволожити, поставивши на підлогу широкую миску чи відро з водою.

Торговці розповідають, що зберігають яблука у холодильниках. Так вони лежать до лютого–березня. А ті, хто тримає фрукти у спеціальних газозаваних камерах, має яблука аж до нового врожаю.

— Люди такі умови вдома не можуть створити, тому варто зберігати яблука в холодному місці. Але якщо тримає у підвалі, то не кладіть поряд із картоплею,

— Головне для яблука — бути в холоді, бо якщо буде в теплі, то швидко стане розсипчастим, — додає торговець. — Я не радив би зберігати яблука в підвалі, бо там вони пахнуть землею. Найкраще — у холодильнику. Якщо вже тримає в підвалі, то ні моркви, ні картоплі там не має бути.

Крім того, яблуко дуже не любить перепад температур.

— Найкраща температура для яблука +2 С, — каже пан Юрій. — Миським жителям важко забезпе-

ти окремо, бо кожен фрукт хоче іншої температури, — радить пані Надія з Чернівецької області. Вона продає фрукти, які самі їй вирощує. — Грушка не любить тепла, якщо її загортати у газету, то може «спухнути». Найкраще плоди тримати в дерев'яних ящиках і не перестеляти газетами.

Жінка продає Конференцію і Рікс. Згодом будуть Ноябрьська і Дюшес.

— Дехто їх уже починає зривати, але багато людей ще чекають більшого похолодання, — каже продавчиня. — Вони зараз ще, як дуб, тверді. Але грушу зривають зеленою. Наприклад, ми Конференцію привезли зеленою, а достигла вона вже у Тернополі. Бо якщо грушу взяти жовтою, то потовчється.

Груші вважають дуже делікатним товаром, навіть не кожен продавець хоче нею торгувати.

— Щороку грушка вимерзає і постійно треба підсаджувати нові дерева, — каже жінка. — Взагалі біля грушки треба більше праці, ніж біля сливи чи яблуні. Та у нас всі плоди садять, бо з того живуть. От закінчимо з грушками, перейдемо на яблука.

Усі фрукти зберігають у холодильниках. Собі на зиму пані Надія заготовляє багато сушені.

— Раніше ми і сливу сушили, але піч розібрали, тому бабуся лише сушить груші і яблука, — до-

дає співрозмовниця. — Сушить їх на сонці під відкритим небом — на бляшці чи на бетоні. Нарізає скибками, і як дозволяє погода, то за два-три дні фрукти висихають. Засушені у такий спосіб фрукти в нас навіть більше цінують, як підкопчені на диму. А от сливи так не посушиш, це потрібно робити в печах.

Любов Бойко з Дзвинячки Борщівського району привезла на ринок кілька сортів груш.

— Як починаються на Спасі ранні грушки Лимонка, потім Дюшес, — розповідає жінка. — Зараз є осінні бери Боск, які люди називають Шара бера, Рікс. За два-три тижні будемо зривати Ноябрьську. Ще пізніше буде Парижанка, плоди її більш видовжені.

Хоча груш групи сортів Бере є приблизно 80 видів, найпопулярніша у тернопільській Ноябрьська. Ті груші дуже великі, соковиті, без «камінчиків». Одна грушка може заважити і 800–900 г, бувало, що навіть 1200 г. Та за деревом треба добре доглядати, підживлювати, поливати, розповідає пані Люба.

Груші не лише слід зберігати в холоді, а ще й правильно вклати в ящики. Їх слід класти так, щоб хвостик однієї грушки не проколював іншу, радить продавчиня.

— Якщо хочете, щоб груша дійшла швидше, то перестеліть її газетою, — радить жінка.

Загалом, щоб плід добре зберігся, потрібна низька температура і вологість. Ми зберігаємо груші в окремому приміщенні з зацементованою підлогою при температурі +4–+6. Вона складена в дерев'яні ящики, які кладемо на палети. Двічі на місяць заливаємо підлогу водою. Цемент вбирає ту воду, і тоді фрукти — як свіжозірвані. Якщо груші скласти в закриті ящики, вони можуть запліснявіти.

Угорки беруть на чорнослив

Дуже солодкі сливи сорту Угорка — по 22 грн за кг і солодкі Анна Шпет — по 20 грн за кг можна побачити на тернопільських ринках.

— Це вже кінець сезону слив, — каже продавець з Тербовлянщини, який називає Романом. — Купують, щоб і свіжими поїсти, і засушити. На сушку треба брати тільки Угорки, з них виходить гарний чорнослив, бо кісточка добре відстає. А моя мама сливи маринуює. Також їх беруть на аджику до м'яса. А сорт Анна Шпет у нас на варення купували. Також ящиками купують на фуршети, весілля.

«Я не радив би зберігати яблука у підвалі, бо там вони

пахнуть землею. Найкраще — у холодильнику.

Якщо тримаєте у підвалі, то ні моркви,

ні картоплі там не має бути

бо смак і запах яблук зміниться на гірше, — радить чоловік.

Пан Юрій зі Збарзького району продає яблука дев'ять років. На ринок привіз яблука сортів Смирненка, Ельстар, Декоста і Пінова. На гурт чоловік віддає яблука по 8–10 грн/кг. Вроздає — на гривню дорожче. Найбільше коштує Декоста зі смаком яблука і груші.

Декоста і Голден ще тверді, вони мають полегчати. Першим сортом буде найкраще смакувати напередодні Нового року. А от Гала і Ельстар уже влегані.

чити такі умови для зберігання фруктів. Хіба на лоджії тримати, але тоді потрібно постійно провітрювати приміщення.

Груші дуже делікатні

Ціни на грушки на ринках коливаються від 10 до 22 грн. Пізні сорти будуть коштувати 30 грн за кілограм, кажуть торговці. Соковиту грушу Конференція віддають за 15–20 грн/кг, жовту влегану Рікс — за 12 грн/кг. З пізніх сортів будуть Ноябрьська і Дюшес.

— Грушу і яблуко варто зберігати

Яблука — для молодості, груша — для кровотворення

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIJNYK@GMAIL.COM

Сезон яблук, груш і слив варто сповна використати для оздоровлення, зазначає фітотерапевт Зоряна Володимир.

— Ще у польській енциклопедії середини XVIII століття описаний рецепт довголіття на основі яблук і волоських горіхів, — розповідає вона. — Яблуко надзвичайно багате на вітаміни, органічні кислоти. Та найбільшу цінність вона має завдяки пектинам. Ці речовини зменшують рівень холестерину в крові. Яблуко покра-

щує роботу шлунково-кишкового тракту. У різному вигляді його корисно вживати і при закріпі, і при проносі. Печені яблука допомагають при отруєннях — виводять шкідливі речовини з організму, навіть важкі метали. Відомо, що спожиті печені яблука на вечерю забезпечать легкий і спокійний сон.

Яблучний сік використовують для лікування атеросклерозу, подагри, хронічного рематизму, сечокам'яної хвороби, анемії, нестачі вітамінів.

Для людей з ожирінням чи надлишковою масою тіла часто

рекомендують розвантажувальні яблучні дні — з'їсти за день 1,5–2 кг яблук.

До слова, кислими сортами яблук рятувалися навіть від бородавок. Якщо протирати бородавку по 5–6 разів на день, то за 3–4 тижні вона може зійти, розповідає Зоряна Володимир.

Груші, на відміну від яблук, мають менше вітаміну С, вітамінів групи В, зате багаті на фолієву кислоту. Вона виявляє протисклеротичну і капіляррозміщуючу дію. Листя груші, як і листя толокнянки чи брусниці, має сечогінну, протизапальну і дезінфікуючу

дію, його використовують при захворюванні нирок.

— Груша дуже корисна для кровотворення, — додає фітотерапевт. — Цікаво, що заліза більше є в пізніх сортах груш. Тому при анемії варто споживати саме їх.

А от хворим на діабет краще їсти нестиглі грушки, бо вони мають багато сорбіту.

Та попри свою користь, є застереження щодо вживання груш для тих, хто має гастрит, виразкову хворобу. Цей фрукт таким хворим варто обмежувати через подразнення слизової.

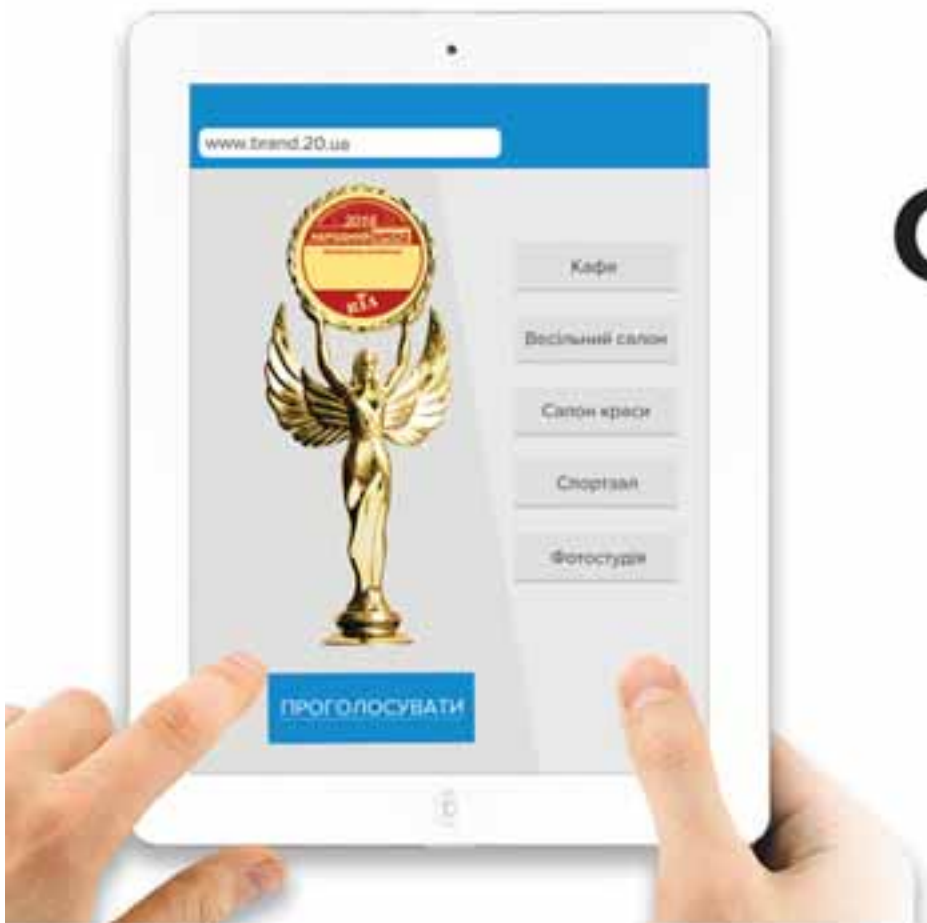
Сливи за кількістю заліза не

поступаються вишні, наголошує фітотерапевт. Також сливи мають багато вітаміну Р, корисні при гіпертонії, зазначає фітотерапевт.

— Чорнослив сприяє виведенню холестерину, тому корисний при порушеннях обміну речовин, — зазначає Зоряна Володимир. — Сливи багаті і на калій. Він зміцнює серцевий м'яз, а також виводить надлишок води та солі з організму.

Як і до кожного фрукта, щодо слив є певні застереження. Так, споживання солодких сортів варто обмежити при ожирінні та цукровому діабеті.

382226_inf

НАРОДНИЙ БРЕНД 2016

**Обираєш ти -
 RIA нагороджує**

Найбільше народне голосування розпочалось. 11-й рік поспіль тернополяни обирають свої улюблені бренди. Проголосуй на сайті brand.20.ua

Генеральний партнер

Приймає

Виграй планшет

Планшет буде розіграно серед усіх голосуючих на церемонії нагородження у грудні

Гарячі ціни тижня
 (з 28.09.2016 по 4.10.2016)

КОТЕЛ на дрова
 ECO DIM
5900 грн.
 ТИТАН-24 кВт
 сталь - 8 мм
 час горіння 8-24 години
 096 377-19-00
 050 377-19-00
 0352 510-510
 Консультації щодо оформлення - БЕЗКОШТОВНО!
 * на умови придбання через Державну програму підвищення вартості обладнання

ВІКНАР'ОФ МАЙСТЕР ВІСНОЧОЇ СПРАВИ
 ФІРМОВИЙ САЛОН
 www.viknaroff.fe.ua
 К. Острозького 70.
 тел.: (0352) 42-00-52, (097) 909-49-46, (097) 909-49-43
 15 квітня, 6 (р-к "Оріон") тел.: (0352) 51-19-25, (095) 919-40-34

**ВІКНА • ДВЕРІ
 ЛОДЖІЇ • БАЛКОНИ**

LWS 3 NEW **1244 грн.**
 ClassicLine 400 **1443 грн.**

СОЛЯНА ЛАМПА
 із природної кам'яної солі, вагом понад 250 мліг, р. призначена для моделювання мікроклімату соляних печер. Її використовують як декоративну люстру.

Соляна лампа - гарний подарунок рідним, друзям та собі.

<http://www.solohvino.com.ua/>
 Соляна кімната у Тернополі, вул. Бродієвська, 5а, (район 4-ого магазину).
 тел.: 42-44-28, (067) 995-60-14

від 200⁰⁰ грн

**Каміни
 Топки**
 Мармур, камінь

www.kamin-top.com.ua
 ПП «Вершина комфорту»
 (0352) 42-05-42, (097) 960-13-66

від 3000⁰⁰ грн

Двері міжкімнатні
 Плита МДФ
 Готовий виріб до 3 тижнів
 модель має 3 види дизайну

**в асортименті
 ПОНАД
 100
 ДВЕРІ ВІЛОРУСЬКІ МОДЕЛЕЙ**

м. Тернопіль
 вул. 15 квітня, 5а
 («Сільпо», 2 поверх)
 (0352) 511-011
 (067) 67 41 800
 (050) 60 26 100
 Формусно дилерську мережу

1866⁰⁰ грн

ШАФИ-КУПЕ від виробника

KOMANDOR

www.komandor.fe.ua пр-т. С. Баньчирі, 11 Б.
 (вул. Станіон)
 тел. (067) 340 58 94, (0352) 42 10 07

від 4 500⁰⁰ грн

ЩО ЇСТИ І ЧОГО НЕ ЇСТИ ВОСЕНИ

Важливо ■ Кисломолочні продукти створюють основу для імунітету, а клітковина з овочів і фруктів — сприятливе середовище для корисної мікрофлори

ДІАНА ОЛІЙНИК, 067-346-52-39,
DIANA.OLIJNYK@GMAIL.COM

Аби захиститися від вірусів та інфекцій, зміцнити імунітет та зігрітися в холоди, дехто налягає на картоплю, часник і цибулю, а хтось переконаний, що найкраще зігріє сало.

— Я не виокремлювала б окремі продукти, — каже дієтолог Наталія Сулова. — Не варто наполягати на чомусь одному. Усі овочі, які зараз є на городі і в садках, на ринках, включайте у свій раціон.

Харчування кожної людини залежить від її звичок у харчуванні, наголошує дієтолог.

— Якщо ви їли фастфуд і продовжуєте його споживати, то для вас не важливо — йдеться про осінь чи зиму. Якщо ви і раніше харчувалися власноруч приготованими стравами, компотами, овочевими запіканками чи салатами зі свіжих овочів, то ви так само будете харчуватися і восени, — зазначає лікар. — Формувати основу для здоров'я, імунітету до сезону застуд потрібно не тепер, а двома-трьома місяцями раніше. Тобто не тоді, коли починають хворіти на небезпечні вірусні захворювання. Імунітет не з'являється отак «на раз», мовляв, з'їв лимон — і він покращився. Це тривалий процес. І починати його потрібно з турботи про свій кишечник, в якому має жити корисна флора. А це є тоді, коли ви споживаєте багато продуктів, багатих на клітковину, вітаміни. Варто включити з раціону продукти вторинної переробки, напівфабрикати, жирну та смажену їжу, солодощі, які є фоном для розвитку патогенної флори, що спричиняє різні захворювання.

— Восени треба споживати усе, що дає природа. Їжа має бути різноманітною, — радить дієтолог Наталія Сулова (38 р.)

Загалом восени, як і іншої пори року, варто дотримуватися принципів раціонального харчування, тобто споживати достатню кількість овочів, фруктів, білків — це м'ясо, риба, кисломолочні продукти. Тоді осінь можна зустріти з добрими налаштуваннями на здоров'я, переконана Наталія Сулова.

— Особливо варто наголосити на важливості кисломолочних продуктів, — додає співрозмовниця. — Ці продукти створюють фон для імунітету в кишечнику, тобто пребіотики. Це ті речовини, які допомагають правильній флорі розмножуватися і формувати наш імунітет. Тому перше правило таке: не зловживати важкою,

жирною, смаженою їжею, яка навантажує шлунково-кишковий тракт. І цим самим вже на рівні шлунку не провокувати організм надмірностями, не сприяти розвитку нових захворювань. Адже шлунок — це один із бар'єрів (після ротової порожнини), який захищає організм від шкідливих чинників, агресорів.

Калорійність не залежить від сезону

Калорійність харчування восени змінювати не варто, зазначає лікар.

— Осінь — це перехідний період, ще достатньо комфортні погодні умови, тому калораж їжі не варто змінювати, — пояснює

дієтолог. — Загалом калорійність їжі напряму не залежить від погоди. Зайва вага чи, навпаки, хороша вага, важка фізична чи інтелектуальна робота, вік, стать — ось це впливає на калорійність раціону. Якщо ваш руховий режим восени

не змінюється, а ви даєте навантаження калорійнішими продуктами, солодощами, то, крім того, що наберете вагу, ще й викличете масу порушень у роботі організму. Тому нічого доброго не доб'єтесь, в тому числі і щодо імунітету.

Зі зниженням температури навколишнього середовища потрібно вживати більше теплої їжі, радить Наталія Сулова.

— Якщо влітку ви уникали чаїв, перших страв, тепер їх варто повернути у раціон, — каже лікар. — Їжа має бути комфортної температури. Пийте теплий чай, їжте перші страви, тушковану їжу. Не хочете холодного овочевого салату — приготуйте теплий салат, не захочете холодної першої страви — з'їжте червоного борщу чи овочевий суп. Перша тепла страва зігріє швидше, ніж перекус канапкою чи круасан або шось куплене дорогою на роботу.

А от щодо сала, то Наталія Сулова каже, що його зрідка можна використовувати як доповнення до раціону, а не як продукт, який зігріває.

— Сало можна споживати незалежно від пори року. Не щодня, але двічі на тиждень можна з'їсти 25–30 г сала, — додає вона. — Сало не зігріває, воно може бути доповненням до раціону, якщо немає протипоказів.

Організм зміцнить соки

— Лише їжею імунітет ви не покращите, — зазначає Наталія Сулова. — Його можна лише підтримати. Зрештою, запас вітамінів та мікроелементів у нас ще з літа. Є загальні рекомендації медиків з огляду на те, що зараз поширена ротавірусна інфекція, яка уражує шлунково-кишковий тракт. Тому загальні вимоги такі: мити руки, продукти і термічно обробляти продукти. А також споживайте всі продукти, зокрема фрукти й овочі, багаті на клітковину. Включайте у раціон часник, цибулю, імбир, лимон, різні приправи, червоний перець чилі, якщо шлунок здоровий. Усе це має бути у вашому осінньому раціоні.

Окремо лікар наголошує на необхідності пити свіжовичавлені соки.

— Цитрусові фреші, особливо морквяний сік, мають яскраво виражену протівірусну дію, — каже Наталія Сулова. — Крім того, опірність організму покращать чай із шипшини, трав'яні чаї. Усе це дуже помічне для зміцнення здоров'я.

РЕЦЕПТИ СТРАВ, ЯКІ РЕКОМЕНДУЄ ДІЄТОЛОГ НАТАЛІЯ СУСЛОВА

Дієтична кабачкова піца

На 100 гр - 63.97 ккал, білки - 6.96, жири - 1.63, вуглеводи - 5.4

Інгредієнти:
Кабачки — 1 кг, сир 17% — 50 г, борошно — 50 г, помідори — 3 шт., яйця — 2 шт., куряче філе — 1 шт., морква — 1 шт., молоко — 1/4 скл, цибуля ріпчаста — 1 головка, часник — 2 зубчики, зелень — за смаком.

Приготування: Нашинкувати кабачки кружальцями, вмочити у збитому яйці, запанірувати в борошні, обсмажити з обох бо-

ків, розкласти на паперовому рушнику, щоб ввібрав зайвий жир. Натерти моркву на крупній тертці, якомога дрібніше нашаткувати часник, помідори нарізати кружальцями, цибулю — півкільцями. Змастити деко чи велику сковороду маслом, кружальця кабачків викласти у два шари, прикрити їх шаром вареної і тонко нарізаної поперек волокон курячого філе. Покласти на м'ясо шар із цибулі і моркви, далі - помідори і часник.

Верх дієтичної піци посипати тертим сиром, залити яйцем, розмішаним з молоком чи водою, притрусити зеленню. Поставити деко у духовку. Тримати до розплавлення сиру і появи рум'яної скоринки.

Запечена цвітна капуста з сиром

На 100 гр - 66 ккал, білки - 4.3, жири - 3, вуглеводи - 3.19.

Інгредієнти: цвітна капуста - 1 качан, яйця - 3 шт., вершки - 200 мл, сіль, мелений перець і мускатний горіх, часник - за смаком, сир - 100 г, зелень — для прикраси.

Приготування: Суцвіття капусти варити у підсоленій киплячій воді 5 хв. Воду злити. Збити в мисці яйця, додати вершки, сіль, мелений перець, подрібнений часник і мускатний горіх. Капусту в гли-

боку форми для запікання залити сумішшю вершків і яєць, посипати сиром. Запекати у нагрітій до 180 С духовці 30-40 хв.

Тушкована капуста з куркою

На 100 г - 49 ккал, білки - 6.56, жири - 0.43, вуглеводи - 4.64.

Інгредієнти:
600 г капусти, 200 г курячої грудинки, 1 морква, 1 цибулина, сіль і перець за смаком, 2 ст. л. томатної пасты.

Приготування: Капусту нашаткувати, покласти у каструлю чи глибоку сковороду, посолити і

вим'яти руками, поки не зм'якне і не пустить сік. Долити у каструлю трохи води, поставити на вогонь і тушкувати 5-7 хв. Дрібно нарізати цибулю, натерти моркву на крупній тертці, додати до капусти.

Курячу грудинку нарізати шматками, змішати з іншими складниками, перемішати, на-

крити кришкою і тушкувати 15 хв. Наприкінці додати мелений перець і томатну пасту.

Зелений соус

Інгредієнти: великий пучок трав (кріп, петрушка, шпинат, базилік), 250 г сметани 15%, 3 зварених накруто яйця, 3 ст. л. білого винного оцту, 1 ст. л. соняшникової олії, 1 ст. л. гірчиці, сіль, перець.

Приготування: яєчні жовтки розмішати виделкою. Гірчицю, оцет, сіль і перець за смаком, збити до однорідної маси. Зелень пропустити через м'ясорубку або змолоти у

блендері. Усе вимішати до однорідності. Дрібно посікти і додати яєчний білок. Настояти соус годину при кімнатній температурі.

КОХАННЯ ЙОГО ЖИТТЯ — НЕЙРОХІРУРГІЯ

За браком часу десятки тернополян так і не змогли взяти автограф у Генрі Марша

Довіра пацієнтів важить більше, ніж гроші, переконаний нейрохірург Генрі Марш (66 р.)

Персона ■ Нейрохірург зі світовим іменем написав книжку спогадів про життя у хірургії та свої помилки. У Британії і США уже продали по 250 тисяч примірників, в Україні — 10 тисяч екземплярів. Видання переклали 22 мовами

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIJNYK@GMAIL.COM

Його спеціалізація — операції на мозку під місцевою анестезією. А у вільний час він виготовляє меблі та працює, повідомляє «Вікіпедія». Це Генрі Марш — відомий британський нейрохірург. У Тернополі він презентував свою книжку «Історії про життя, смерть і нейрохірургію», а також розповідав студентам медуніверситету, як бути хорошим лікарем.

Генрі Марш 37 років присвятив кохання свого життя — нейрохірургії. Багато років він допомагав Україні обладнанням, консультаціями, рятував поранених під час Майдану.

Про Україну

— Я вже 24 роки приїжджаю в Україну. Часом бачу кращі речі, часом — гірші. Але я ніколи не втрачав любові до цієї країни і вірю, що в майбутньому буде краще. Та якісь речі стануть кращими тільки тому, що є такі молоді люди, як ви, — звернувся він до тернопільської молоді.

Генрі переконаний, що хороший лікар має бути терплячим, має слухати пацієнта і його рідних. А коли не маєш впевненості в результаті, повинен мати сміливість визнати це. Також він вважає, що довіра — це більша нагорода, ніж гроші. За його словами, дуже важко бути хорошим лікарем.

Генрі Марш розповідає, що став лікарем у 30 років. Каже, що це трохи незвично для лікарів у Британії. До речі, не всі його однокурсники після багатьох років навчання стали лікарями.

— Мій колега якось сказав, що не любить працювати з пацієнтами, і став патологоанатомом. Тож є багато способів бути корисним, — каже лікар. — Усі спеціалісти є однаково важливими. Я став нейрохірургом, бо захоплююся людським мозком. Я хотів мати захоплюючу професію і піклуватися про пацієнтів. Ця спеціальність сповнена пригод, вона дуже цікава. Хірургів узагалі називають

схильними до пригод. Вони мають велике его. Багато хто вважає хірургів психопатами, але їм не все одно, що стається з пацієнтами. Тому це не так.

Про помилки

Нейрохірургія має таку репутацію, що це складна спеціальність. Та Генрі чесно каже, що найскладнішим для нього є не виконання операції, а прийняття рішення, а також стосунки з пацієнтом.

— За роки праці я зрозумів, наскільки наляканими є пацієнти, бо для них операція — це найжахливіший досвід у їхньому житті, а для лікаря — це ще один робочий день, — розповідає Генрі Марш. — І тому стосунки між лікарем і пацієнтом є односторонніми. Пацієнт вірить, що лікар — це майже Бог, що він ніколи не помиляється. Але лікарі — це звичайні люди. Вони роблять помилки, а як наслідок — страждають пацієнти. Тому важливо зробити так, щоб помилка було якомога менше.

Автор книги визнає, що припускав помилку, бо приймав неправильні рішення: оперував, коли краще було не оперувати, або не оперував, коли потрібно було робити операцію, чи робив не ту операцію. Першу лекцію про свої помилки він підготував ще три роки тому. Одночасно писав свої «Історії».

— Рішення про те, коли варто оперувати, а коли ні, вимагає не тільки знань, а й суджень, — зазначає нейрохірург. — Люди схильні робити помилки, коли оцінюють ризики і ймовірності. А це є центральною проблемою в медицині.

Про непевність

Важливо усвідомити, що медицина ніколи не є певною.

— Спираючись на книжки, призначені непевності у медицині й особливості мислення, я зробив би два висновки: пацієнт повинен зрозуміти, що медицина — непевна наука. Лікарі мають бути скромними. Коли вони не мають певності, повинні визнати це. Як і все

у житті, у медицині все підпорядковується розподілу ймовірності випадкової величини. А пацієнти сподіваються, що саме вони будуть винятком з хорошим результатом. Загалом пацієнт і лікар перебувають не у рівних умовах. Невдача для пацієнта — це 100% катастрофа, а для лікаря — це лише 2% статистики.

Про лікарів

Сучасним лікарям важко вислуховувати пацієнта, бо за день їх потрібно оглянути дуже багато, зазначив Генрі Марш. Лікарі передусім думають про велику кількість досліджень, аби не пропустити якусь серйозну проблему.

— У Британії, де дуже сильна ланка сімейної медицини, сімейні лікарі проводять із пацієнтом лише 5-10 хвилин, — розповідає нейрохірург. — Саме через це там є більше лікарів альтернативної медицини. Це масажисти, фітотерапевти, рефлексотерапевти тощо. Бо медики альтернативної медицини більше часу проводять з пацієнтом, розмовляють із ним, торкаються хворого. Багато лікарів

«Коли я був молодим хірургом, не зміг би так поговорити з пацієнтом, як зараз. Я більше говорив би про операцію. Коли є погані новини, то краще просто посидіти в тиші, а не заповнювати порожнечу термінами»

тепер втратили можливість поговорити з пацієнтом.

Тому ще один висновок Генрі Марша такий: треба бути терплячим, хоча він сам не є таким. Якщо приймати рішення повільно, то буде менше помилок.

Перед лікарем завжди постає питання: наскільки чесним він може бути з пацієнтом і яку інформацію має надавати рідним для прийняття рішення.

— З мого досвіду могу сказати, що емоційні наслідки роботи з пацієнтами були найважчими, — розповідає лікар. — Якщо результат операції негативний — пацієнт вмирає чи є пошкодження

мозку — це важко для хворого і його родичів. Але це дуже зле і для хірурга. Всі мають захисні психологічні механізми, щоб відгородитися від того, що сталося.

Генрі написав книжку спогадів про життя в хірургії, а також про свої помилки. У Британії і США уже продали по 250 тисяч примірників, в Україні — 10 тисяч екземплярів. Видання переклали 22 мовами.

— Можливо, з мого боку, це вихвалання, але книга, де лікар є чесним, — це феномен, — каже автор. — І в цьому секрет популярності книжки. Адже бути чесним, коли результати не такі, як очіку-

еш, — це дуже боляче.

Про біль

Говорячи про біль лікаря, коли він припустився помилки, Генрі Марш розповів випадок, який із ним трапився в Україні. Шість місяців тому у Києві він із колегами оперував молоду жінку з великою пухлиною в мозку. Ця пухлина стискала нерви, що йшли до очей, і вона поступово втрачала зір. Якби хвору не оперували, вона з часом осліпла б. Операція була складною через розмір пухлини.

— Сталася помилка, за яку я звинувачую тільки себе, — каже він. — Після завершення дії нарко-

зу виявилось, що жінка абсолютно сліпа. У мене було багато пацієнтів, які помилилися після операції, але ці відчуття були зовсім іншими. А тут було відчуття провини, відоме хіба що нейрохірургам, коли ти щодня змушений бачити пацієнта після невдалої операції. Як дати цьому раду, що сказати?

За кілька днів лікар поїхав до Лондона. З родичами хворої спілкувалися українські колеги.

— З цією пацієнткою я зустрівся днями у Львові, — розповідає Генрі Марш. — Вона прийшла у супроводі чоловіка. Розповіла, що після операції була у багатьох лікарів, і кожен дарував їй дрібку надії, якої насправді немає. Ми всі намагаємося уникати важких розмов, але я сказав їй про марність надії, що замість того, аби сподіватися, вона має навчитися читати шрифтом Брайля, навчитися ходити з ципком. Сказав їй, що дуже шкодує, що операція закінчилася невдало. Під час розмови ми більше говорили про практичні речі. І в мій наступний приїзд в Україну ця жінка хоче знову зустрітися зі мною. Це була болюча розмова, але я переконаний, що після неї і пацієнт, і лікар почуваються краще. Ми вчимося від болючого досвіду більше, ніж від приємного. Коли я був молодим хірургом, 20 років тому, я не зміг би саме так поговорити з пацієнтом. Я більше говорив би про операцію. Та я зрозумів, що коли є погані новини, то краще просто посидіти в тиші. Багато хто з лікарів заповнює цю порожнечу медичними термінами, але тут більше потрібне співчуття.

facebook

ОЛЕСЯ КРАСНОВСЬКА,
ЖУРНАЛІСТ:

— У мене по сусідству живе 89-річна бабуся. Сама, діти за кордоном. Так от, старенька ще тричі на день, о 5-й, 12-й і 16-й годині ходить на роботу. Прибирає десь біля ринку. Кажу їй: «Та відпочивай-те вже, нащо вам працю-

вати». А вона відповідає, мовляв, от добре вам, у вас троє діти, друзі, і ви маєте з ким поговорити. А мої колежанки вже майже всі вмерли... Так що хоч поміж люди вийду.
Ось таке. Цінуємо те, що маємо!

facebook

БОРИС ЯВІР,
КРАЄЗНАВЕЦЬ:

— Часом у стрічці трапляються дописи від медиків про те, що потрібно вводити платну медицину. А вона і так платна. Якщо медика хочеться більше зарплати (що справедливо), то для початку найспитаються, на що йдуть відрухування з бюджету і чому їм приходить тільки частина. А також найзапитаються у керівників тих фондів, рахунки яких вони рекомендують поповнювати відразу ж у стінах лікарень чи поліклінік, куди йдуть гроші.

За даними ЗМІ, тільки в один з фондів Тернополя, який поповнюють пацієнти внесками, за 2015 рік надійшло понад 2,5 млн грн, а з фонду на лікарні пішло близько 830 тис. грн. Керівником фонду є чиновник, наближений до мера. Такі діла...
І тут згадуються історії, коли того чи іншого пацієнта залишили напризволяще, бо «не дав» - чи то був бідняк, чи стара бабця... А медицина має бути платною. Ага...

facebook

ВОЛОДИМИР КУХАР, ГОЛОВА ГО «УКРАЇНЬКА АЛЬТЕРНАТИВА», ОФІЦЕР РЕЗЕРВУ ЗСУ:

— Дізнався, що у перших числах березня на один з райвійськкоматів прийшли батько і син. Сину — за тридцять. Батькові — за сімдесят. Кадровий військовий, батько

готовий був взяти на себе хоча б якусь роботу з документами у військкоматі. Син став бійцем 12 батальйону... Продовжую працювати над книгою про війну нашого батальйону.

facebook

АНДРІЙ ШКУЛА,
ЖУРНАЛІСТ, ДЕПУТАТ МІСЬКРАДИ:

— Місто нещодавно пережило страшну трагедію — смерть дитини під колесами вантажівки. Абсолютно всі мали зробити висновки, і в першу чергу — батьки малих дітисьок. Нині біля поліклініки на Гоголя картина: мама щось замріяно пояс-

нює комусь по мобільці, а її син, років чотирьох, бігає біля дороги, час від часу ступаючи ногою на проїжджу частину. Їхав у маршрутці, тож зауваження зробити не міг. Але батьки, пам'ятайте, що дороги, — не є дружнім середовищем для дітей!

facebook

ІНЕСА ГОЛОЯД,
ЖУРНАЛІСТ:

— Моя улюблена дитяча письменниця — Астрід Ліндгрен. Я обожаю всі її книги, але най-най усіх часів для мене — «Карлсон, який живе на даху»... Цю книжку можна на цитати розбирати. А одна з моїх улюблених і разом з тим найбільш відомих така: — Карлсоне, не в пирогах щастя.

— Ти що здурів, а в чому ж іще?
Бо щастя таки у дрібниці: у пирогах, приємній зустрічі, випадковій посмішці, інтернетному лайку, хорошему спогаді, зручному взутті, цікавій книжці, смішному фільмі, дитячих очах, рідних обіймах і... в п'ятницю, бо попереду — два вихідних.

facebook

РУСЛАНА СТАШИШИН, ЖУРНАЛІСТ,
ЗАСНОВНИК МЕДІА-ШКОЛИ "STAND UP":

— Повертаємося з театру додому. Голосує чоловік.
— Підберіть до Острова.
— Та ми до Березовиці...
— Тоді хоч до горба.
— Сідайте. Звідки так пізно?
— З театру. Нині ті Чернівці давали, було супер, молодці актори!
— О, і ми звідти.
— Та я на всі вистави

ходжу. Вчора львів'яни трохи розчарували, нині вже не хотів йти. Але добре, що передумав, бо таке задоволення отримав! А зараз маю корову подояти.
— І нам сподобалося!!!
То ви самі живете?
— Та як вам сказати, зараз сам: діти — в Тернополі, а жінка — в Італії. Театрالی...

Колонка Олександра ВІЛЬЧИНСЬКОГО

Не все те золото

Двічі на цьогорічному Форумі видавців у Львові у назвах книг почув про «золото». Але ж відомо, що не все те золото, що блищить. От і тут, ніби й автор притомний, і видавці хотіли як краще, а й вони туди ж, у совок. Придумали якийсь «золотий вік» української естради. І це у 70–80-ті роки, коли бивали Івасюка і травили Мареничів? Коли всі так звані ВІА комуністи примушували мати у своєму репертуарі не лише російські пісні, а й такі, що прославляли радянську дійсність. Сам добре пам'ятаю ті часи і пригадую, як Ігор Білозір бідкався, що мусив їхати із своєю «Ватрою» аж в Афганістан з виступами перед окупаційним контингентом радянських військ, аби кадебісти нарешті відчепилися... Ще можна зрозуміти ностальгію стариганів за роками молодості, але чи треба вже настільки цим зловживати? Бо тоді виходить, що і не варто було виборювати Україні незалежність, якщо ми вже мали «золотий вік». От якби йшлося про українську радянську естраду, тоді ще можна було б погодитися. Але ж слово «радянська» соромливо упушено. Відтак виходить, як у тому анекдоті про Мойшу в лазні: або хрестика зніми, або труси вдягни. Звичайно, ніхто не заперечує, що і в ті роки народжувалися пісенні шедеври, які й досі звучать, але все ж справжній вибух української естради відбувся дещо пізніше, а саме після першого фестивалю «Червона рута» у Чернівцях. Зате в іншому випадку, а йдеться про політ «золотої мушки», що також винесений у назву книги, золота, хоч і цяточка, але, здається, блискотить по-справжньому. Коли дочитаю, скажу більше.

Колонка Світлани ГРИВАС

Не підмастиш — не поїдеш

Іван завжди вважав себе патріотично налаштованим галицьким дядьком. У неділю — до церкви. На свято — у вишиванці. Щоб поставити сім'ю на ноги — трохи по заробітках. А повернувшись, відкрив власний «бізнесок».
Іван завжди ганив продажну українську владу. Ненавидів корупцію у Києві, у новинах з телевізора. Мовляв, коли вже нажеруться. І був переконаний: у цій країні нічого не зміниться, поки влада не перестане красти, поки не перестануть брати хабарі.
В Івана було двоє діток. Обоє отримали вищу освіту. Обоє працевлаштувались. Донька — в університеті, а потім — у міністерстві. Ну, як працевлаштувались — кум Івана, Степан, мав кума на кафедрі в університеті. Той кум — мав кума у деканаті. І за «невеличку» матеріальну допомогу працевлаштували. А далі вже пішло, як по маслу: десь поміг ще якийсь «кум», десь випадок. А там — і кар'єра. У цьому способі працевлаштування Іван хоч і відчував гріх, але що ж зробиш... Життя таке і влада погана, і не підмастиш — не поїдеш. А хочеться, щоб діти жили краще.
Іван ненавидів корупцію, ганив владу. Ту владу, яка могла пройти з перевіркою на його бізнес. І щоб було менше геморою, звертався ще до якогось кума. Бо розумів, не підмастиш — не поїдеш.
Історія — вигадка. Але суть не в тому. То може бути і Іван, і Степан, хоч Микита. Суть у тому, скільки таких Іванів ганяють корупцію, хочуть змін, але свої справи вирішують так же, як і остогидла влада. Бо що ж робити: не підмастиш — не поїдеш.

Сеанс фінансової хірургії

ІГОР ДУДА

Хірургічна операція, нехай і зовсім дріб'язкова — це все одно стрес для людини. Дзенькіт інструментів, шприц зі знеболюючим у руці лікаря, його заспокійливі слова «зараз трішки болітиме», відчуття затерпання — і ось уже озброєний скальпелем ескулап розпочинає свою криваву роботу. Робить він її швидко, однак тобі здається, що мінає вічність, перш ніж чуєш: «Все, можете вставати». З полегкістю підводишся з відчуттям, наче знову народився на світ; сповнений вячності до людей, які стоять на сторожі твого здоров'я і в чіх руках усіяке ріжуче знаряддя стає цілющим засобом.
З небес на грішну землю тебе опускають швидко. Лікар, давши декілька порад, виходить з операційної, а медсестра, діловито запитавши моє прізвище,

вписує його у якийсь листочок і безапеляційним тоном промовляє: «Розпишіться ось тут. З вас 50 гривень як благодійний внесок».

Післяопераційна ейфорія вмить випаровується — ще раніше, ніж закінчується дія лідокаїну. Можна було б, звичайно, згідливо кивну-

до медиків, ладен віддати якщо й не останню сорочку, то вже точно таку дрібницю, як 50 гривень.

«Скажіть, а чому знову збирають якісь благодійні внески»? Я ж чув, що з цим уже ніби покінчено», — кажу, ризикуючи зійти за останнього скнару.

Нас обирали як дурнів у минулому. Нас продовжують обирати зараз, як останніх дурнів, попри всі революції гідності і т.д. Нас обиратимуть і в майбутньому.

ти і віддати вказану суму, але категоричність тону миловидного здирника у білому халаті починає трохи драгувати. До того ж відразу зазначаю, як точно обрано психологічний момент для цього прохання-вимоги: пацієнт шойно після операції, відчуває природну вячність

Тим більше, що, як я запримітив, глянувши у список, декілька пацієнтів переді мною таки не поскупилися віддати 50 гривень на оту саму таємничу благодійність. Медсестра дивиться на мене так, наче я переплував хірургічне відділення з психіатрією і вже менш

невблаганним тоном каже: «Вас ніхто не примушує: хочете — зробіть внесок, ну, а не хочете...». А далі вже зовсім примирливо додає: «Це ж я не для себе прошу — нам заввідділенням каже збирати...».

Прощаюся і виходжу, думаючи, чи не позначиться моя сьгоднішня скупість на завтрашній процедурі. А вже надворі раптом пригадався закадровий вступний текст до американського кіноблокбастера «Армагедон»: «Таке траплялося в минулому, трапляється і в майбутньому. Питання в тому, коли?».

Нас обирали як дурнів у минулому. Нас продовжують обирати зараз, як останніх дурнів, попри всі революції гідності й т.д. Нас обиратимуть і в майбутньому. Усі: від держави до останнього клерка в першій-ліпшій установі. Питання в тому, доки? Особисто я відповіді не знаходжу.

Вид на Середземне море із висоти 800 метрів – гірський Ліван

Українки Катерина, Олена та Ірина під час екскурсії Бейрутом, біля парламенту

УКРАЇНЦІ У ЛІВАНІ: «НАС ТУТ ПОВАЖАЮТЬ»

Діаспора ■

Близько 4000 українок проживають у Лівані – країні на Близькому Сході. За площею вона трішки менша за Тернопільську область, але населення там – учетверо більше, ніж у нашому краї – аж 4,2 мільйона осіб

Ліван – країна давньої культури, а про могутній кедр, зображений на прапорі, йдеться вже у ворах давньошумерської і давньоавілонської літератури, створених п'ять тисяч років тому. Про життя української громади у Лівані розмовляємо із Ольгою Себлані.

— Я живу у Лівані з 1991 року. Ще під час війни (у цій країні – прим. ред.) приїхали з чоловіком по закінченні інститутів у Львові, — пригадує пані Себлані.

Жінка працює у Бейрутській національній консерваторії за класом фортепіано із 1997 року. Життям у Лівані вона задоволена.

— Оплата праці тут гідна плюс соцпакет, — говорить українка. — На життя вистачає сповна. Маю двоє синів віком 23 і 16 років. Ми з чоловіком, а також наші діти отримали українське громадянство, постійно відвідуємо Україну.

Українки, за її словами, живуть у різних регіонах Лівану.

— Чи існує організоване культурне життя українців?

— Здавна культурне життя українців у цій країні обмежувалось подіями радянського культурного центру. І я брала участь у його роботі як музикант-акомпаніатор у дитячих заходах. Звісно, що є ще Церква. Однак тут вона була і є проросійською. Ходити до церкви і молитися дуже хотілося. Тому, не маючи вибору, відвідувала храм Московського патріархату. Але ми мріємо про свою церкву.

— Якими є досягнення і виклики

АРХІВ РОДИНИ СЕБЛАНІ

Олена Себлані із чоловіком Маліком та сином Романом

для місцевої української громади?

— Українське посольство у Лівані традиційно займалося виключно технічними, офіційними питаннями. Тепер українській громаді у нашому посольстві надають приміщення для організації святкових подій, як-от День незалежності України, День національного прапора, Свято вишиванки... Наразі у нас є приватний Український культурний центр, ми чекаємо на відкриття офіційного. Громада живе — ми щодня спілкуємося через WhatsApp. Очікуємо на призначення нового посла.

Ми маємо талановиту професійну піаністку Тетяну Прімак-Хурі. Вона — діючий виконавець. Крім класичної спадщини, Тетяна пропагує українську культуру. Виконувала Лятошинського — концерт для фортепіано з бейрутським оркестром, твори Лисенка, Бортнянського, Станковича. 24 вересня дала концерт творів Шопена і Шумана в університеті Баламан, що на північ від Бейрута.

— Чому і коли більшість українців виїхали до цієї країни?

— Переважно це жінки, які вийшли заміж за ліванців, коли ті навчалися в українських університетах.

— Чи важко тут адаптуватися?

— Молодому поколінню українчочок пощастило більше, ніж нам.

Ліванці Україну люблять. Вони високо оцінюють красу нашої природи, Карпати, українську жінку, її вроду, мудрість, волю і силу духу. Деякі жінки тут дуже щасливі, народжують по четверо-п'ятеро дітей. Ліванці — чудові чоловіки, сім'я у їхній культурі — пріоритет. Великі сімейні клани тепло приймають наших дівчат. Щодо труднощів, то вони полягають у побутових питаннях, необхідності подолати мовний бар'єр.

У Лівані проводять фестивалі класичної музики, джазу, арабського мистецтва. Естрада теж займає почесне місце. Є майстер-класи в консерваторії... Творчій людині є де себе реалізувати.

— Як місцеві жителі ставляться до українців? Чи існують стереотипи?

— Нам, українцям, у цій країні довіряють і нас поважають.

— Ким працюють українці у цій державі?

— Дехто занурюється в сімейне гніздо. Хтось починає працювати у школах. Наші люди викладають мови — англійську або французьку, музику. Є інженери. Я починала з приватних уроків гри на фортепіано. Приватна практика затребувана, її дуже добре оплачують.

— Чи українці, які приїхали у Ліван нещодавно, планують там

залишатися назавжди?

— Я мало кого знаю із новеньких. Але від тих, з ким спілкувалася, чула, що вони приїхали будувати в Лівані нове життя. Кожна мрія про своє жіноче щастя. Чи назавжди? Не знаю, але майже всі відвідують рідну Україну, в основному влітку, з дітками під час канікул. Часто ліванські чоловіки приєднуються до них. Україна надихає. Дівчата готують борщі, вареники, крученики, солодощі...

— Чим особлива кухня цієї країни?

— Ліванська кухня розмаїта і раціональна, насичена середземноморськими інгредієнтами: оливкова олія, гранатовий соус,

цитрусові, море зелених трав. Ліванці обожнюють м'ясні і рибні смаколики. А ресторани — це свято для шлунка.

— Якими є соціальні стандарти зарплати у Лівані?

— Середня зарплата там — приблизно 600 доларів. Хоча є і зарплати по 2000 доларів. П'ятикімнатну квартиру у горах Лівану можна орендувати за 5000 доларів на рік.

— Чим Ліван може бути цікавим українському бізнесу й українцям?

— Це країна, у якій є місця святого Шарбеля, Кана Галилейська... Їх відвідують численні паломники. Знаю, що, наприклад, у Львові формують групи прочан до Лівану.

— Скільки коштує віза в Ліван і чи важко туди дістатися?

— Віза не потрібна. Потрібен тільки авіаквиток із Києва, Львова, Харкова, Одеси чи Дніпра. Ціна квитка на рейс Бейрут-Львів-Бейрут через Стамбул — 450 доларів. Із Києва — до 600 доларів.

— Що знають ліванці про теперішні події в Україні і як їх тлумачать?

— Насправді не всі ліванці знають про події в Україні. Хіба наші чоловіки... Вони й розповідають правду. Ліванці цікавляться подіями у Сирії, війною з ісламістами. Терористи близько до кордонів Лівану, ліванська армія та Хізбалла — у повній бойовій готовності, хлопці гинуть за країну. Узагалі люди уникають розмов про політику, особливо на роботі. Зі мною працюють чотири росіянки — і немає жодних конфліктів.

СПІЛКУВАВСЯ, ВОЛОДИМИР МОРОЗ,
0-67-307-55-58,
WOLODYMYR.MOROZ@GMAIL.COM

Кафта

Рецепт ліванської кухні

Це автентичний рецепт. Потрібно 0,5 кг телячого фаршу, великий пучок петрушки, цибулина, сіль, суміш перців на смак. Зелень і цибулю подрібнити, усе вимішати, сформувати котлетки і викласти на деко, змащене олією. Зверху викласти картоплю, нарізану тоненькими кружальцями, і помідори — теж кружальцями. Все залити томатним соусом або соком, посолити. Поставити у духовку на 45 хвилин і

запекати при температурі 200 градусів. Готовність визначають за станом картоплі. Смачного!

Курити ШКІДЛИВО а не курити ВИГІДНО

АНДРІЙ ШКУЛА, 0-97-742-35-45,
SHKYLA@GMAIL.COM

Відмова від цигарок — це не лише покращення самопочуття, а й фінансова вигода. Адже, погодьтеся, за кошти, які люди щодня витрачають на тютюнову отруту, можна придбати набагато корисніші речі.

Ми вирішили підійти до твердження «без цигарок життя краще» з іншого боку: показати фінансову вигоду.

Один із методів боротьби з тютюнопалінням в Європі — вартість цигарок. Там за одну пачку доведеться викласти більше 100 гривень. Тож місцеві або кидають цю погану звичку, або палять менше.

Ми вирішили показати, що можна купити за кошти, які людина прокурює. Бо ж часто курці не задумуються над тим, скільки витрачають на свою звичку. Усі ми розуміємо, що, облишивши куріння, людина не кластиме в банку ту чи іншу суму, але, як не крути, — ці гроші залишаються в бюджеті.

За основу розрахунків узяли середньостатистичного курця. Його потреби у палінні визначили, опитавши знайомих курців. П'ять пачок на тиждень — саме стільки плюс-мінус викурюють вони.

Середня вартість цигарок — 25 гривень за пачку. Результати наших підрахунків здивували. Виявляється, за «викурені» кошти можна щороку їздити на море або за десять років економії поїхати в Африку чи Азію. Для багатьох курців така поїздка — недосяжна мрія.

Статистика куріння

- 42%** чоловіків в Україні щодня палять
- 9%** жінок в Україні щодня палять
- 30%** підлітків в Україні палять
- 68%** курців заявили, що зацікавлені у відмові від паління

Цікаві факти

Якщо молоді в віком 12-17 років віку палить, то ймовірність вживання нею героїну у 12 разів, а кокаїну — у 51 раз вища, ніж у тих, хто не палить.

Щороку до числа курців долучаються не менш ніж 100 000 українців. Кожен четвертий підліток в Україні викурює першу сигарету у віці 10 років.

У 2005 році щодня палили 62% чоловіків, а в 2015-му — лише 42%. Кількість жінок-курців скоротилася з 17% у 2005 році до 9% у 2015-му.

За інф. «RIA плюс», МОЗ, ВООЗ

Нові МОЖЛИВОСТІ

- 10 років — 2400 пачок — 60000 гривень = подорож в Африку
- 1 рік — 240 пачок — 6000 гривень = відпочинок на морі
- 1 квартал — 60 пачок — 1500 гривень = мобільний телефон
- 1 місяць — 20 пачок — 500 гривень = абонемент у спортзал
- 1 тиждень — 5 пачок — 125 гривень = книга

120 000
українців щороку
помирають від хвороб,
пов'язаних із курінням

Інфографіка Юрій КАРПУК

Пам'ятник Гереті відкривали його донька та онука

ІРИНА НЕБЕСНА, 0-98-950-56-57,
IRYNA.NEBESNA@GMAIL.COM

Декілька сотень тернополян прийшли у неділю, 25 вересня, в день народження Ігоря Герети, на офіційне відкриття пам'ятника відомому тернополянину на Валовій.

— Пам'ятник мені дуже подобається, — каже один із присутніх Віктор Саєнко. — Я пана Герету не знав, однак те, що така важлива для міста і країни

особистість назавжди залишиться на його вулицях, — цікава та оригінальна ідея.

Окрім друзів, колег і звичайних перехожих, були й найближчі люди відомого краєзнавця — його донька Ярина та онука.

— Мені дуже приємно сьогодні бачити, що зібралось стільки людей, — каже пані Ярина. — Батько також зрадів би, зустрівши тут своїх найближчих друзів. Для мене цей день — свято.

Знімати білу тканину із пам'ят-

ника доручили онуці Ігоря Герети та першим особам міста й області. Після того, як покривало зняли, донька відомого діяча одразу ж погладила руку бронзової скульптури.

— Це дуже символічно — робити отак, — каже начальник міського управління культури та мистецтв Олександр Смик. — Адже всі, хто був дотичним до Герети за його життя, стали великими людьми. Думаю, це буде гарна традиція — гладити скульптуру по руці на щастя.

Відтепер видатний тернополянин Ігор Герета щодня «гулятиме» вулицею Валовою

ДОВІДКА

Ігор Герета народився 25 вересня 1938 р. у с. Скоморохи Тернопільського району. Український археолог, мистецтвознавець, історик, громадсько-політичний діяч. Заслужений діяч мистецтв України (1998). Член НСХУ (1993). Член проводу Тернопільської крайової організації НРУ (1989). Депутат Тернопільської обласної ради 1-4-го скли-

кань (від 1990), член її президії, голова постійної комісії з питань духовності, культури, свободи слова та інформації. Організатор і директор Інституту національного відродження України (від 1991). Голова Тернопільського осередку НТШ (від 1996). Помер 5 червня 2002 р. Похований у снт Велика Березовиця.

Н О В І
К Н И Г И

Вінстон Грум «Форрест Гамп», Країна Мрій, 256 с. Ціна: 85 грн*

Здоровань з IQ, що не перевищує 70, Форрест Гамп — дуже милий і на диво кмітливий персонаж кумедної повісті, що давно вже стала класикою. Нехай ранні роки його склалися не вельми вдало, та шойно він опинився у футбольній команді університету Алабами, як став справжньою зіркою, і це цілковито змінило його життя. Він устиг побувати героєм в'єтнамської війни й видатним гравцем у лінг-понг. Та якщо вам і цього замало, повірте, Форресту Гампу ще багато чого є розповісти!

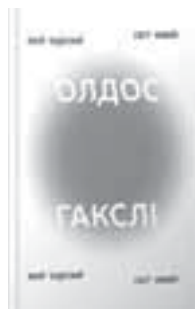
наж кумедної повісті, що давно вже стала класикою. Нехай ранні роки його склалися не вельми вдало, та шойно він опинився у футбольній команді університету Алабами, як став справжньою зіркою, і це цілковито змінило його життя. Він устиг побувати героєм в'єтнамської війни й видатним гравцем у лінг-понг. Та якщо вам і цього замало, повірте, Форресту Гампу ще багато чого є розповісти!

Андрій Любка «Кімната для печалі», Книги-XXI, 80 с. Ціна: 95 грн*

Це нова збірка сюжетно не пов'язаних між собою оповідань Андрія Любки,

які, однак, можна вважати й романом, якщо прийняти тезу, що головним героєм цього роману є самотність. Покинуті, ревниві, зовсім юні й поглинуті спогадами про вже прожиті життя — усі ці люди на межі відчаю знаходять власне місце для плекання туги, кімнату для печалі, захисну мушлю. Знаходять, бо знають: саме самотність — найприродніший стан людини.

Олдос Гакслі «Який чудесний світ новий!», Видавництво Старого Лева, 368 с. Ціна: 180 грн*

У своєму шедевр Олдос Гакслі

представив похмуру сатиричну візію утопічного майбутнього, в якому людей генетично продукують, фармацевтично анестезують і ретельно контролюють для пасивного служіння панівному ладу і «всезагальному благу». Книга, яка захоплювала і жахала не одне покоління читачів, залишається і дотепер на диво актуальною своїми застереженнями і пророцтвами, що збуваються і стають життєвими реальностями сучасного світу.

Книжку видало у рамках проекту «Вавилонська бібліотека» «Видавництво Старого Лева» спільно з Фондацією Короля Юрія за підтримки Юридичної компанії «МОРІС ГРУП» та грантової програми Urban Space 100.

* ціни в книгарнях можуть відрізнятись від наведених

ВТОМИВСЯ ЧЕКАТИ — ПОМОЖИ ВИДАТИ

Ідея ■

«Сьогодні гроші — а книги згодом». В Україні віднедавна є видавництво, яке працює за схемою краудпаблішингу: читач жертвує кошти на нову книгу, а потім отримує її за значно нижчою ціною, аніж у книгарні, та ще й одним із перших

Спільнокошт — хороша ідея, коли мова йде про книговидавництво. Саме так рік тому вирішив натхненник проекту KOMUBOOK Павло Швед і заснував своє видавництво. Тепер читач може не просто прийти у крамниці і придбати примірник, а докластися до його видавництва заздалегідь, щоб потім отримати книгу одним із перших. Як працює така система, розповідає Павло Швед.

— Звідки ви запозичили таку ідею? Чи є аналоги у світі?

— Це дуже особиста історія. В моїй юності, коли в мене тільки почали з'являтися перші серйозні читацькі зацікавлення, я дуже часто з'ясував, що книжки, які мене цікавили, не були перекладені українською. Тому доводилося читати їх російською (дуже рідко) або взагалі не читати (що було частіше). Мені завжди хотілося, щоб молоде покоління українців не мало цієї проблеми, щоб воно росло, будучи впевненим у розвиненості власної культури. А доступність перекладів світової літератури для мене є вагомою частиною такої розвиненості. Можна сказати, що Komubook — це проект читача, який втомився чекати. В якийсь момент я зрозумів, що деякі книжки мені доведеться видати самому, якщо я хочу побачити їх українською. Що ж до самої форми, то хоча «краудпаблішинг» звучить складно, насправді все просто. Це поєднання паблішингу — видавництва з краудфандингом — колективним фінансуванням певних важливих чи інноваційних ініціатив.

Точних аналогів такого проекту у світі немає. Але це не тому, що ми такі інноваційні, а швидше тому, що в більшості європейських країн видавничий ринок розвинутий, тож у таких проектах немає потреби.

— Коли ви оголосили про видання перших книг і як швидко зібрили необхідну суму? Наскільки активними є українські читачі?

— Проект стартував восени 2015 року. Усієї необхідної суми ми не зібрили ані першого разу, ані другого. Тож поки що проект лише частково функціонує на основі краудфандингу, решту грошей доводиться брати зі своїх заощаджень. Проте учасників чимраз стає усе більше і діють вони активніше. Тому ми сподіваємося, що з часом зможемо вийти на рі-

Павло Швед давно мріяв видавати визнану світом літературу в якісному українському перекладі

вень, коли проект на 100% стане краудфандинговим.

— Як ви відбираєте книги і які з них збираєтесь видати? Хто займається цим відбором? Чи є обмеження за тематикою та жанрами?

— Ми орієнтуємося на те, що можна назвати класикою ХХ-го століття. Бо якщо ХІХ-те століття, принаймні топові автори, українською ще більш-менш перекладені і видані, то з ХХ-м у нас справжня біда. Маємо кілька основних критеріїв: автор має бути всесвітньовідомим, а твір має бути або взагалі ще неперекладеним, або ж малодоступним (як, наприклад, «Сніданок у Тіффані» Капотє). Також насамперед стараємося видати головний твір автора. Звісно, це лише приблизні орієнтири, тож можливі винятки. Також на вибір впливають мої особисті читацькі смаки. По-іншому в такому проекті і не могло б бути. Так, серед виданого уже є кілька книжок, які я вніс би до своїх ТОП-20. Це «Страх і відраза в Лас-Вегасі» Томпсона, «Затьмарення» Діка і «Покоління Х» Коупленда. Зізнаюся, що в ідеальному світі список виданого виглядав би трохи по-іншому. Там обов'язково був би Міллер, Кізі, Кундера, Керуак... Але не все вдається, хоча, можливо, з часом деякі з цих авторів і з'являться на платформі.

— Хто перекладає книги? Це досвідчені перекладачі чи ви долучаєте аматорів? Чи можуть аматори запропонувати свій переклад книги?

— Читач вимагає якості, тому насамперед працюємо з перевіреними перекладачами. Хоча це не означає, що ми не даємо шансу молоді. Навпаки, деякі наші перекладачі — молоді люди. Та все ж робимо ставку на досвід, на докази перекладацької майстерності, які вже вийшли друком. Працюємо з доволі широким колом перекладачів, яке постійно зростає. Це Генік Беляков — молодий перекладач із Києва, Тарас Бойко з Івано-Франківська, Андрій Репа — відомий київський культу-

ролог та перекладач з французької. Серед книжок, збір коштів на які розпочнеться восени, будуть також переклади Романа Осадчука, Мар'яни Прокопович, Наталки Сняданко — більш досвідчених. А з молодих — Ірини Серебрякової, Бориса Превіра, Максима Ларченка. Звісно, аматори можуть надіслати нам свої перекладацькі спроби, але переклад має бути справді якісним, щоб ми почали співпрацювати з новим перекладачем. Адже ми несемо відповідальність перед читачами.

— Яким накладом видаєте книги? Скільки уже вдалося видати у рамках проекту?

— Книжки першої хвилі вийшли накладом 2000 примірників. Тепер ми побачили, що не кожен книжку варто друкувати таким тиражем, тому видали по 1000. Попит показує, які з них варто додрукувати. Це не є ноу-хау, так сьогодні працює більшість видавців у світі. Загалом «Комубук» надрукував 12 видань, серед них дві книжки Вільяма Берроуза, дві — культового американського фантаста Філіпа К. Діка, романи Вірджинії Вульф, Гантера Томпсона, Дугласа Коупленда і т.д. Більше про книжки й авторів, яких ми видали та плануємо видати, зацікавлений читач зможе почитати у нас на сайті, а ще краще — почитати книжки.

— Якщо долучатися до проекту, то вартість книги виходить ледь не вдвічі нижчою. Скільки часу потрібно чекати, щоб отримати книгу?

— І справді, на краудфандингу можна зекономити. Загалом у нас йде до двох місяців на збір коштів і ще три — на підготовку видання. Оскільки не все вдається зробити вчасно, то орієнтовно від початку краудфандингу до того моменту, коли читач тримає книжку в руках, минає шість місяців. Це досить довго, але зробити якісну книжку за короткий період майже неможливо. Хоча, як я вже казав, підтримуючи видання книжки на етапі підготовки, читач може зекономити, навіть досить суттєво. Та мені

хочеться вірити, що головна мотивація наших учасників — не фінансова, просто вони, як і ми, мріють побачити ці книжки українською. А «Комубук» — це інструмент, який дозволяє досягти цілі.

— Яка мінімальна сума переказу для проекту?

— Хоча у нас є різні опції оплат, основні з них прив'язані до кількості примірників, які учасник хоче отримати. Їхня ціна коливається від 50 до 90 грн залежно від вартості самого видання (тобто чи потрібно купувати права і їхня вартість, обсяг книги, вартість перекладу і друку тощо). Тому фіксованої суми немає. Проте все чітко вказано на сайті, і помилитися важко або й зовсім неможливо.

— Розкажіть про опції, які ви пропонуєте учасникам проекту. Звідки ідея дарувати книги бібліотекам?

— Під час збору коштів на першу чергу видань опції підтримки були доволі прямолінійними: платиш певну суму — й отримуєш певну кількість примірників книжки, коли вона буде надрукована. Під час другої черги ми ввели додаткові опції, які можна поділити на дві групи. Перша група — це по суті добровільні внески. Тобто людина підтримує один примірник, бо більше їй не потрібно, але готова переказати за нього більшу суму, і, відповідно, отримує за це певну символічну сатисфакцію у вигляді згадки свого імені на сайті чи у друкованому виданні. Друга група опцій дозволяє підтримати певне видання не для себе особисто, а для українських бібліотек. Справа в тому, що за одну чергу ми можемо запропонувати учасникам обмежену кількість книжок. Відтак з'являються учасники, яким ці книжки не цікаві особисто як читачам, однак вони розуміють їхню загальнокультурну вартість і підтримують ці видання, щоб інші читачі могли почитати їх у бібліотеках.

НЕПРОСТІ ДОЛІ ЛУЧАКІВСЬКИХ

Дружина Володимира Лучаківського Амаля Громницька мала дуже хороши смак і вмiла організувати громадські заходи

Тадей Лучаківський (у кашкеті з горням кави) у Тунісі у липні 1910 року

Історія ■ Давньою священичою і шляхетською родиною були Лучаківські – ті, хто дав Тернополю першого бурмістра-українця Володимира Лучаківського. Але не він єдиний відзначився вагомими досягненнями

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
 WOLODYMYR.MOROZ@G.MAIL.COM

Один син — Володимир — і п'ятеро доньок. Саме стільки привели у світ, належно виховали і доглянули отець Дмитро Лучаківський та його дружина Антоніна, донька отця Івана Дольницького. Імена доньок — Людвіга, Олександра, Емілія, Леонтині і Кароліна.

Матеріали про життя цієї родини можна почерпнути із багатих фондів Держархіву Тернопільської області і Тернопільського обласного краєзнавчого музею.

Отож, Володимир Лучаківський, як це добре знають тернополяни, став першим бурмістром-українцем. До речі, він народився у селі Ременів на теперішній Львівщині не дарма — там служив парохом його дідусь о. Дольницький. Володимир одружився з красунею Амалією Громницькою — родичкою багатолітнього тернопільського пароха Володимира Громницького. Подружжя мало одного сина — Тадея. Його ім'я відоме жителям міста набагато менше. Тадей Лучаківський народився у 1873 році у Тернополі, навчався у Львівському університеті, став відомим юристом і радником касаційного суду у Відні. Але про його долю — наприкінці статті.

Отець Дмитро Лучаківський із 1845 року і до своєї смерті 28 серпня 1875-го був парохом у селі Довжанка біля Тернополя.

Він був священиком-аристократом — їздив до Тернополя лише четвіркою коней. Виконував священичі обов'язки до останніх днів, про що свідчать метричні книги із фондів облахриву. По смерті о. Дмитра родина повинна була звільнити парафіяльний дім, але на той час усі діти були вже дорослі.

Троє сестер Володимира Лучаківського вийшли заміж за священиків, а двоє залишилися дівувати.

Зокрема, Кароліну Лучаківську пошлюбив о. Атанасій Окуневський — у 1865-му подружжя народило доньку Софію. Цій дитині судилося у п'ять років втратити матір, але згодом — стати першою жінкою-лікарем Австро-Угорщини та спільницею

Софія Окуневська стала першою жінкою-лікарем в Австро-Угорщині. Багато хто знає, що з її дядьком Володимиром Лучаківським листувався Франко. Але мало хто, — що каменяря захоплювався її працею

Ольги Кобилянської у справі боротьби за права жінок.

«Від неї пішло мені те світло, за яким я так тужила, невиразно мріяла», — писала Ольга Кобилянська.

Софія Окуневська вийшла заміж за Вацлава Морачевського. Багато хто знає, що її дядько Володимир Лучаківський листувався із Франком. Але майже ніхто, що Каменяря, як і Василь Стефаник, захоплювався

Городяни за столом — світлина з архіву родини Лучаківських. Її зберігають у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї

працьовитістю й талантом цієї жінки. Софія Окуневська-Морачевська померла у 1926 році й похована на Лучаківському кладовищі у Львові.

Ще одна Лучаківська — Людвіга — вийшла заміж за Іларіона Ільницького, родича знаного математика і голови Наукового Товариства імені Т. Шевченка Володимира Левицького. Останній також був уродженцем Тернополя, автором цікавих спогадів про мандри Карпатами.

Третя сестра — Емілія. Вона вийшла за отця Бачинського і саме вона забрала до себе матір — Антоніну Лучаківську.

Незаміжними залишилися Леонтині та Олександра Лучаківські. Вони після смерті батька переїхали до Львова. Леонтині прожила до 1935 року. Вона відома тим, що у 1910 і 1912 роках видала у Львові книгу «Домашня кухня. Як варити і печи?». Олександра жила до 1939 року. Вона

працювала швеєю, а також була громадським діячем — входила до культурно-освітнього і благодійного «Клубу русинок», що у 1909-му об'єднався із «Кружком українок» у «Жіночу громаду». У 1917-му ця організація перейменована у знаний досі «Союз українок».

Така от цікава родина — Лучаківські. А тепер саме час повернутися до особи одного з них — Тадея. З історією його життя пов'язаний факт збереження численних родинних матеріалів. Річ у тому, що син Володимира Лучаківського одружився у зрілому віці зі своєю економкою і не мав дітей. Жило подружжя у будинку в центрі Львова. Після смерті чоловіка вдова взяла на квартиру дівчину Ганну Гаврилюк, яка замінила їй доньку. Ця гілка Лучаківських обірвалася, але пані Ганна зберегла їхні речі і передала Тернопільському обласному краєзнавчому музею.

Таким чином до нас дійшли не тільки світлини цього славного роду — люди на них часто не ідентифіковані, а й навіть вишуканий посуд, годинники та інші предмети побуту. Все це можна оглянути в музейній експозиції на площі Героїв Євромайдану, 3.

ПЕТРО НОВИНИ

Голод на Україні

• Вістки про нечуваний голод на Україні облетіли європейську та заоканську пресу. Спеціальні кореспонденти «Кельніше Цайтунг», «Дейлі Телеграф» та інші подали до відома про заборону московського уряду для чужих журналістів виїжджати з Москви в ті країни та райони, які найбільше загрожені голодом та де далися ознаки хижачка господарка і порядкування московської господарки; так само заборонено шонебудь писати про голод. Навпаки «ТАСС» (Телеграфічна агенція Совітського Союзу) офіційно заперечує всі ці, мовляв, чутки...

«Діло» 16 вересня 1933 року

На мар'їнесі одної нотатки

• В ч. 274 «Діла» з 13 вересня цього року появилася новинка про навчання української мови в тернопільських польських гімназіях. Стилізація новинки і її зміст викликає вражіння, немовби в Тернополі не було української гімназії і з конечности так багато нашої молоді опинилося в польських гімназіях. Тимчасом у Тернополі є коедукційна гімназія Рідної Школи з правом прилюдности, яка не робить ніяких перешкод у приймаванні хлопців і дівчат до I класи нового типу, IV і V класи старого типу, а дівчат до всіх решти класів старого типу повної гімназії. І на цей шкільний рік гімназія Рідної Школи могла би ще приймати кілька десятків учеників і учениць, однак багато родичів воліло чомусь записати своїх дітей до польських гімназій...

«Діло» 16 вересня 1933 року

Краєва хроніка

• До мешкання президента окружного суду в Тернополі д-ра Заркевича добулися злодії й викрали готівку 400 золотих та ріжні річі вартості 10.000 золотих. В Кутах повіту Золочів отроїлася грибами Варвара Іванишин з 10-літнім сином, в Синькові вмерли з тої самої причини Дмитро й Хома Кіян та Анна Баран з 4-літнім сином.

«Діло» 16 вересня 1933 року

Таких багато

• В Чорткові арештовано голову місцевого польського Сокола Людв. Гльодта, члена ендецької організації, під замітом грошевих зловживань у місцевому повітовому відділі, де був секретарем. Предметом слідства є сума 100.000 золотих, на які склалася позиція з фонду убогих військового приспособлення, роземчої комісії і ін. Крім того закидують Гльодтові, що брав від приватних осіб хабарі при купні будівельних парцель (ділянок — ред.), що були власністю державною або самоврядною.

«Діло» 21 вересня 1933 року

Політичний процес

• Перед судом присяглих відбулася 18 і 19 цього місяця розправа проти 6 членів ОУН із скалатського повіту.

«Діло» 23 вересня 1933 року

КІНО

кінотеатр
Сінема Сіті
тел. 47-77-37, квитки — 30-65 грн**«Чудова сімка»**

Бойовик, вестерн, 28 вересня, поч. — 10.00, 12.40, 15.20, 18.00, 19.20, 20.40, 23.20

«Лелеки»

Анімація, комедія, сімейний, 28 вересня, поч. — 10.00, 11.50, 13.40, 15.35, 17.30, 19.30, 22.00

«Нєрв»

Трилер, 28 вересня, поч. — 11.55, 14.55, 19.00

«Глибоководний горизонт»

Драма, трилер, з 29 вересня

«Світло між двох океанів»

Драма, 28 вересня, поч. — 10.00, 16.20, 21.00

«Дитина Бріджит Джонс»

Комедія, мелодрама, 28 вересня, поч. — 12.30, 16.50, 21.30

«Сноуден»

Біографічний, драма, 28 вересня, поч. — 23.40

кінотеатр

Палац кіно

тел. 52-33-33, квитки — 25 грн

Мультфільм

Або фільм для дітей на замовлення, 28 вересня, поч. — о 13.30, 15.00

«Готель романтичних побачень»

Комедійна історія кохання, 28 вересня, поч. — о 19.30

«За сигаретами»

Комедія, 28 вересня, поч. — 17.30

Роговцева завітає з драмоюП'єсу Леоніда Зоріна «Варшавська мелодія-2» покажуть у тернопільському драмтеатрі 29 вересня. Початок — о 19.00. Квитки: 100–230 грн.
У ролях: Ада Роговцева, Катерина Степанкова, Ахтем Сейтаблаєв, народний артист України Анатолій Яценко, заслужений артист України Володимир Задніпровський. Квитки — у касі драмтеатру, а також за телефоном: 096-724-17-26.**Зірки привезуть комедію**Комедію «Сублімація любові» Ольга Сумська, Євген Паперний та Віталій Борисюк покажуть у ПК «Березіль» 30 вересня. Початок — о 19.00. Квитки: 80–300 грн.
Виставу Альдо Де Бенедетті називають кращою прем'єрою року. Квитки: у касі ПК «Березіль», відділі Konica (ЦУМ), на gastroli.ua.**Про жіноче щастя**Дмитро Карпачов проведе майстер-клас «Жіноче щастя, або Як в очікуванні принца не вступити в стосунки з конем» у драмтеатрі 4 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки: 150–499 грн.
Психолог розповідалиме, як досягти успіху в особистому житті. Квитки можна придбати у касі драмтеатру та на concert.ua.**Vivienne Mort в акустиці**Концерт Vivienne Mort та струнного квартету буде у «Перемозі» 30 вересня. Початок — о 19.00. Квитки: 100–150 грн.
Твоя Vivienne Mort — виступ гурту в рамках концертного туру на підтримку нової акустичної програми у супроводі струнного квартету. Квитки — у ЦУМі (відділ Konica) та gastroli.ua.**Веселитиме «Ліга сміху»**Гумористичні батли першого чвертьфіналу проходять у ПК «Березіль» 6 жовтня. Початок — о 19.00.
Визначатимуть кращих тренерів: Андрій Коляда, Юрій Ткач, Таня Песик та Тарас Стадницький, Олександр Теренчук і Гриць Драпак. Квитки — у касі ПК «Березіль», ЦУМі (відділ Konica).**Завітає Dzidz'Off**Dzidz'Off виступить на міському стадіоні 2 жовтня. Початок — о 18.00. Квитки: 100–120 грн.
Dzidz'Off — новий проект одного з творців Олега Турка (Лесика). Квитки — у касі стадіону, ЦУМі (відділ Konica) та ПК «Березіль». Дітям до 6 років з батьками вхід — безкоштовний. Телефон для довідок: 096-701-76-00.**Приїде Пономарьов**Концерт Олександра Пономарьова з програмою «Я люблю тебе» буде у ПК «Березіль» 9 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки: 150–500 грн.
Золотий голос України виконає для тернополян свої найкращі хіти та нове. Квитки можна придбати у касі драмтеатру та kasa.in.ua.

КЛУБИ

ALLURE CLUBпросп. Злуки, 45,
тел. 098-757-57-57**Найкращі ведучі**Вечірку "Кращі MC України" проводять щосуботи. На відвідувачів чекають MC з усієї країни, весела атмосфера, хіти та конкурси.
Початок — о 22.00.
Вхід: для дівчат — 50 грн, для хлопців — 80.**RIVERPOOL CLUB**вул. Чумацька, 14,
тел. 067-350-18-81**The Subbotage Party**Щосуботи клуб запрошує потусуватися під найкращу за останні 30 років музику.
До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 дівчатам — 40 грн, хлопцям — 80 грн.**Discohouse Friday Night**Щоп'ятниці для тернополян — вечори хаусу та лотерея для перших 99 відвідувачів із призами.
До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 — дівчатам — 30 грн, хлопцям — 60.**БУНКЕРМУЗ**бульвар ім. Т. Шевченка, 1,
тел. 067-350-22-10Щосуботи запальні сети готують dj з різних куточків України. Потужні біти та яскраві емоції чекають усіх на вечірці. Щосереди у закладі заточують підбори під запальні ритми латино. Для тернополян — сальса, бачата і меренге. Початок розваг — о 20.00. Приходьте з друзями і заряджайтеся позитивом.
Вхід — вільний.**БОМБА, НІЧНИЙ КЛУБ**вул. Братів Гжицьких, 3,
тел. 096-300-11-55.**Ночі флірту**

Щонеділі — розкуті та запальні вечірки. Вхід для хлопців — від 20 грн, для дівчат до 23.00 — безкоштовно, після 23.00 — від 20 грн.

OPERA

Клуб-ресторан щотижня пропонує такі вечірки: щочетверга — студентські вечірки (вхід 30 грн), щоп'ятниці — вечірки у стилі Maxim, щосуботи — Opera Club Show (вхід для хлопців — 50 грн, для дівчат — 30 грн). Упродовж тижня відвідувачі можуть взяти участь у караоке-вечірках. Початок розваг — щодня о 20.00.

ФІЛАРМОНІЯ

«Ніч у філармонії»До Міжнародного дня музики буде концерт «Ніч у філармонії» 1 жовтня. Триватиме він з 20.00 до 2.00. Квитки: 80–100 грн.
У програмі: змагання двох оркестрів: ААТ «Надзбручанка» та ААНМ «Візерунок», танцювальні майстер-класи, літературно-музичний салон у супроводі світової класики, музикотерапія — звучатимуть твори Моцарта, Вівальді, Баха, Гріга та Андерсона. Квитки — у касі філармонії. Тел: 52-61-09 та 25-07-48.

ВИСТАВКИ

«Плин»

Скульптура Ліланда Беті, галерея «Бункермуз»

Авторська виставка Василя Венгера

До 25-ї річниці Незалежності України, краєзнавчий музей

До дня народження Івана Франка

Фондові матеріали, краєзнавчий музей

Леопольд Левицький

Фондові матеріали, краєзнавчий музей

«Лицарі незламної мужності і героїчної звитяги»

До 100-річчя боїв на горі Лисоні, фондові матеріали, краєзнавчий музей

Любов і Володимир Поворозники

Живопис та графіка, художній музей

«Україна і Тернопілля»

Живопис, художній музей

ТЕАТР

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА(бульв. Т. Шевченка, 6). Тел. 52-40-66,
квитки від 50 до 80 грн, поч. — 17.00**«Гуцулка Ксеня»**

Музична комедія, Я. Барнич, 1 жовтня

«Слава героям»

Прем'єра! Героїчна трагікомедія, П. Ар'є, 2 та 9 жовтня

«Тітка Чарлі»

Комедія, Брендон Томас, 6 жовтня

«Летюча миша»

Музична комедія, за однойменною оперетою Й. Штрауса, 8 жовтня

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ(вул. Січових стрільців, 15).
Тел. 52-49-54, квитки — 20 грн,
поч. — 12.00, 14.30**«Сватання на Гончарівці»**

Музична комедія, Г. Квітка-Основ'яненко, 5 жовтня

«Айболит проти Бармалея»

Казка для дітей та їхніх батьків, Р. Биков, В. Коростильов, 2 жовтня

ЛИМОННЕ ПАРФЕ З АПЕЛЬСИНОВИМ САЛАТОМ

Смачно ■ «RIA плюс» розповідає про приготування фірмових страв у кафе, барах і ресторанах Тернополя

ІРИНА ЧУБАТА, 098-586-50-62,
IRYNA.CHUBATA@GMAIL.COM

Нижнім лимонним десертом із малиною та апельсином під карамельним соусом можна буде поласувати у ресторані «Тропік». На початку жовтня цей заклад відчинить свої двері для відвідувачів після кардинального оновлення. Зокрема, зміниться і меню. Його для ресторану розробляє спеціальний гість із Німеччини — міжнародний експерт з ресторанного бізнесу Фолькер Бухман.

— Це дуже популярний холодний десерт французької кухні, який нагадує мус, — розповідає пан Бухман. — Готують парфе з охолоджених, добре збитих вершків,

змішаних із яйцями, яєчними жовтками і цукром, та заморожених у спеціальних формочках.

До переліку інгредієнтів для цього десерту, за словами співрозмовника, також можуть входити спиртні напої, соки, ягоди і фрукти або пюре з них. Ароматизувати його можна кавою, ваніллю, тертим шоколадом чи какао.

Щоб приготувати парфе, слід дотримуватися правил. Інакше десерт не вийде таким, як треба.

— Перед збиванням вершки мають бути добре охолоджені, — розповідає Фолькер Бухман. — Яєчну масу теж треба охолодити. Тоді додати сік і цедру лайма. Після того, як змішують збиті вершки і яєчну масу, усе вимішують.

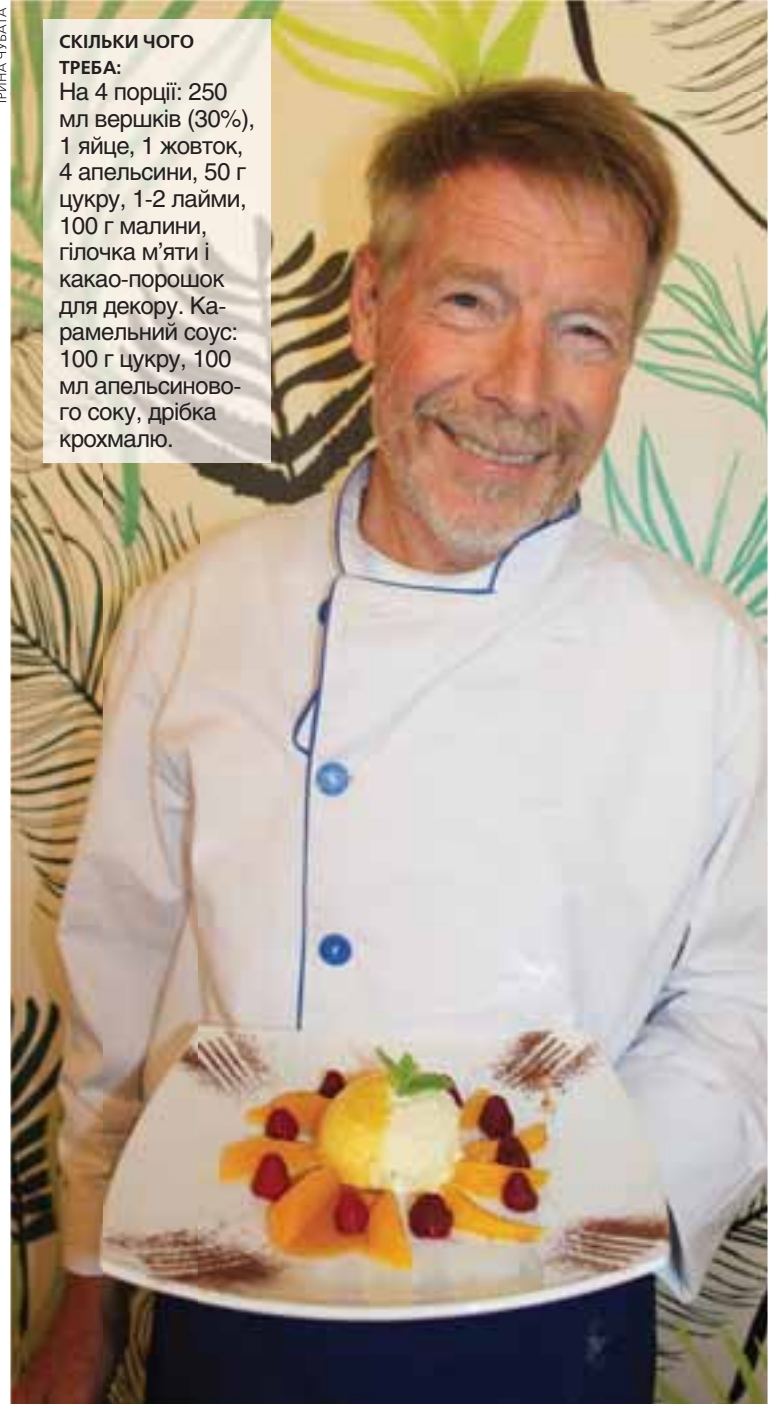
Приготування соусу, за словами експерта, теж вимагає майстерності. Адже цукор, з якого готують карамель, дуже легко перепалити. Тоді соус буде несмачним. Тож важливо постійно помішувати цукор і пильнувати, щоб він потемнів не занадто сильно.

— Смак соусу залежить від кольору карамелі, — каже він. — Якщо карамель нагрівати до світло-коричневого кольору, то соус вийде солодким. Якщо ж до темно-коричневого, то він гірчитиме.

Аби я не чекала, поки заморозиться парфе, пан Бухман подав мені уже готовий десерт. Коли я скуштувала смаколик, він нагадав мені морозиво. Та головна відмінність цих двох солодких ласощів у тому, що морозиво готують із молока, а парфе — зі збитих вершків. Та й загалом парфе набагато ніжніше від морозива. Тож я повільно насолоджувалася лимонним десертом, щоб розтягнути задоволення. Недарма у перекладі з французької «парфе» означає «досконалий».

ІРИНА ЧУБАТА

СКІЛЬКИ ЧОГО ТРЕБА:
На 4 порції: 250 мл вершків (30%), 1 яйце, 1 жовток, 4 апельсини, 50 г цукру, 1-2 лайми, 100 г малини, гілочка м'яти і какао-порошок для декору. Карамельний соус: 100 г цукру, 100 мл апельсинового соку, дрібка крохмалю.

Міжнародний експерт ресторанного бізнесу з Німеччини Фолькер Бухман (68 р.) приготував французький десерт — лимонне парфе, яке з'явиться в оновленому меню ресторану

Підготувати усі продукти для приготування лимонного парфе. Збити вершки

Змішати цукор, яйце і жовток, тримати на паровій бані до розчинення цукру, охолодити

Цукор нагрівати на вогні, поки він не стане коричневим. Додати сік і крохмаль

До яєчної маси додати сік, цедру лайма і збиті вершки. Підготувати апельсин

Вилити масу у формочки, охолоджувати у морозилці 5 годин. Полити соусом

Десерт прикрасити скибками апельсина, замаринованих у коньяку, м'ятою і малиною

Шоколадне баунті

3 склянки кокосової стружки, 200 мл «згущонки», 1 пак. ванільного цукру, 300 г чорного шоколаду.

Кокосову стружку, цукор і «згущонку» ретельно вимішати до утворення густої маси. З неї сформувати батончики або кульки будь-якої величини. Покласти

у холодильник на ніч або у морозилку приблизно на годину.

Шоколад розтопити на водяній бані або в мікрохвильовій печі. Кожен батончик (кульку) вмочати у шоколад і покласти на пергамент. Поставити у холодильник на 10 хвилин для застигання.

Рецепти від тернополян

ДЕСЕРТ «ШАЛЕНА ВИШНЯ» від приватного підприємця СВІТЛАНИ РУДІВСЬКОЇ:

— Це мій улюблений десерт, який я готую на свята і вихідні, щоб побалувати рідних. Головне для цього десерту — мати вишні. Отож потрібно 500 г десерт-

ного вина («Кагор»), 25 г желатину, 200 г вишневого соку, вишень, 70 г не дуже густих вершків, 2 ст. л. цукрової пудри, 0,5 пачки загущувача для вершків.

Желатин залити холодним соком і зачекати, щоб ввібрав вологу. Потім же-

латинову масу розтопити у мікрохвильовці до повного розчинення. Вино змішати з розтопленим желатином і налити у форми для застигання. У желе покласти декілька вишеньок.

Вершки збити з цукровою пудрою і загущувачем

до пухкого крему. Прикрасити десерт, охолодити.

РЕКЛАМА

СЛУЖБА ДОСТАВКИ ВОДИ

тел.: (0352) 42 08 96 (067) 86 490 38

“Криниця”

www.olitvoda.te.ua

Stimex engineering group
Тов Стімекс Інженеріне Груп

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ:
ПАРОКОНДЕНСАТНИХ СИСТЕМ, ПРОМИСЛОВОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ
ІННОВАЦІЙНУ ШЛАНГОВУ АРМАТУРУ

підбір обладнання, енергоаудит, шефмонтаж, ціни від виробника

+38 0536 700 857, (067) 914 01 99

stimexeng.com

СПОРТИВНІ
НОВИНИБоротиметься
за Кубок

Жеребкування першого етапу FreezeOil Кубка України сезону-2016/1 днями відбулося у Києві.

На цій стадії змагань боротьбу починають аматорські команди та представники Вищої ліги. БК «Тернопіль» на першому етапі зіграє з переможцем пари БК-93 ОШВСМ (Рівне) — «Каштан» (Київ).

Переможців етапу визначать за схемою «два поединки — як один». Перші матчі зіграють 12 жовтня. Відповіді — 16 жовтня.

У тернополянина —
«бронза»

Чемпіонат України з неолімпійських видів програми з велосипедного спорту на треку завершився минулого тижня у Львові.

Бронзову медаль у сусідній області вдалося завоювати тернополянину Івану Хоміву. Він став третім у гонці на очки серед дорослих. До слова, наш земляк ще у двох гонках посів четверте місце.

Серед інших результатів варто відзначити п'яте місце тернополянина Назара Покойового і четверте — Юрія Щербаня.

Кременець прийняв
бейсболістів

IX чемпіонат України з бейсболу серед серед учнів шкіл-інтернатів тривав у Кременці 19-22 вересня.

Участь у змаганнях взяли діти зі Слов'янська (Донецька обл.), Києва, Львова, села Іване-Пусте (Тернопільська обл.) і Кременця.

А перемогу з відривом в один бал святкувала львівська команда «Поні-Україна». Чемпіони України отримали Кубок та цінні призи від організаторів.

Змагались студенти
і викладачі

Осінній Кубок з міні-футболу серед студентів та викладачів історичного факультету Тернопільського педуніверситету відбувся на одному з міських майданчиків зі штучним покриттям.

У запеклій боротьбі першість виборола команда, сформована із викладачів та випускників факультету. Друге місце посіли першокурсники, а третє місце — студенти четвертого курсу.

Кращим гравцем Осіннього Кубка організатори назвали першокурсника Михайла Боднара.

«Чортків» програв
«Малинську»

У перенесеному матчі аматорського чемпіонату України футбольний клуб «Чортків-Педуніверситет» 24 вересня поступився вдома «Малинську» з рахунком 1:3.

Чортківська команда першою відкрила рахунок у середині першого тайму. Втім, гості з Рівненщини відповіли на це трьома м'ячами. Хет-триком у воротах «Чорткова» відзначився Анатолій Онищук.

У турнірній таблиці чортківська команда — на останньому місці.

АРТУР ДОРІ ПРИНІС ПЕРЕМОГУ

Дочекалися

Муніципальний футбольний клуб «Тернопіль» із новим наставником здобув першу перемогу у цьому сезоні. Тернополяни завдали поразки київському «Арсеналу», але продовжують залишатись останніми у турнірній таблиці

АНДРІЙ ТИХИЙ, 0-97-636-12-34,
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Футбольний клуб «Тернопіль» із рахунком 2:1 переміг у 11-му турі Першої ліги. Наші футболісти 25 вересня вдома обіграли київський «Арсенал».

Героєм матчу став 20-річний нападник «Тернополя» Артур Дорі. Хлопець вийшов на заміну у другому таймі і приніс перемогу своїй команді, відзначившись двома голами. Для молодого нападника це перші голи на такому рівні.

— Не вірив, що, вийшовши на заміну, зможу забити два голи і принести команді перемогу, — каже Артур Дорі. — Хочу подякувати своїм партнерам, без яких ці голи мені б не вдалося забити. Приємно, що нас підтримували вболівальники і вірили в команду до кінця.

Попри перемогу, гра для «Тернополя» складалася непросто. Тернополяни пропустили у середині першого тайму. І лише завдяки дублю Артура Дорі «муніципалам» вдалося схилити шальки терезів на свою користь. До того ж, тренерський штаб «Тернополя» перед грою зіткнувся із серйозними кадровими втратами. Через

Перемогу «Тернополю» приніс дубль 20-річного нападника Артура Дорі, який у Першій лізі забив уперше

перелом ноги до кінця року вибув оборонець Валерій Скидан. Захворіли перед матчем із «Арсеналом» Ігор Курило і Тарас Червонецький.

— Нам було важко після першого тайму, адже команда програвала, — додає Артур Дорі. — Та й загальна ситуація у команді зараз не найкраща. Виходячи на заміну, я отримав вказівки від тренера йти вперед та вириватися у контратаки. Добре, що мені це вдалося.

Для ФК «Тернопіль» ця перемога стала першою у сезоні у Першій лізі. До цього вісім матчів тернополяни програли і лише два зіграли внічию. Проте серйозно

здобути три очки на стан «Тернополя» у турнірній таблиці не вплинули. «Муніципалам» продовжують перебувати на останньому

рядку у турнірці.

У наступному турі ФК «Тернопіль» зіграє виїзний матч проти футбольного клубу «Полтава».

ДОВІДКА

Турнірна таблиця чемпіонату Першої ліги

1. «Іллічівець» (Маріуполь) — 31 очко, 2. «Верес» (Рівне) — 24, 3. «Десна» (Чернігів) — 21, 4. «Геліос» (Харків) — 20, 5. «Колос» (Ковалівка) — 19, 6. «Нафтовик-Укрнафта» (Охтирка) — 17, 7. «Черкаський Дніпро» (Черкаси) — 17, 8. «Миколаїв» (Миколаїв) — 14, 9. «Арсенал-Київ» (Київ) — 14, 10. «Полтава» (Полтава) — 14, 11. «Оболонь-Бровар» (Київ) — 13, 12. «Буковина» (Чернівці) — 11, 13. «Скала» (Стрий) — 11, 14. «Авангард» (Краматорськ) — 10, 15. «Інгuleць» (Петрове) — 9, 16. «Гірник-Спорт» (Горішні Плавні) — 9, 17. «Суми» (Суми) — 9, 18. ФК «Тернопіль» (Тернопіль) — 5.

Скандального тренера звільнили

Минулого тижня у ФК «Тернопіль» відбулися зміни на тренерському містку. Через незадовільні результати з посади головного тренера звільнили Івана Марущака, який водночас був президентом клубу.

Іван Марущак прийшов у команду наприкінці минулого сезону. Спершу він обійняв по-

саду президента муніципального клубу. А коли клуб покинув багаторічний головний тренер Василь Івегеш, Іван Марущак перейшов на тренерську роботу.

Саме Іван Марущак готував команду до нового сезону та займався підбором гравців. Проте очікуваного результату це не дало. Команда міцно закріпилася на

дні турнірної таблиці. Тож керівництво муніципального клубу прийняло рішення тренера звільнити. Разом з Іваном Марущаком команду покинули і кілька гравців, яких він запросив до «Тернополя».

Наразі обов'язки головного тренера «Тернополя» виконує директор клубу Василь Матвійків.

До річниці «Чемпіона» проведуть турнір

АНДРІЙ ТИХИЙ, 097-636-12-34,
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Дитячий турнір із футболу Champion Select Cup відбудеться у Тернополі 30 вересня, 1 та 2 жовтня.

Змагання організовує дитячо-юнацький футбольний клуб «Чемпіон». У гості до «Чемпіонів» приїдуть чимало команд з Києва, Вінниці, Хмельницького, Львова, Івано-Франківська та інших міст.

— Турнір ми організовуємо до першої річниці створення клубу «Чемпіон», — каже виконавчий директор клубу Дмитро Андрієшин. — Кілька місяців тому у Тернополі уже були змагання, які пройшли успішно. До нашої річниці теж вирішили організувати їх, але цього разу вони будуть масштабнішими за попередні.

За словами Дмитра Андрієшина, у Тернополі змагатимуться

двадцять команд у двох вікових категоріях — 7 та 8 років.

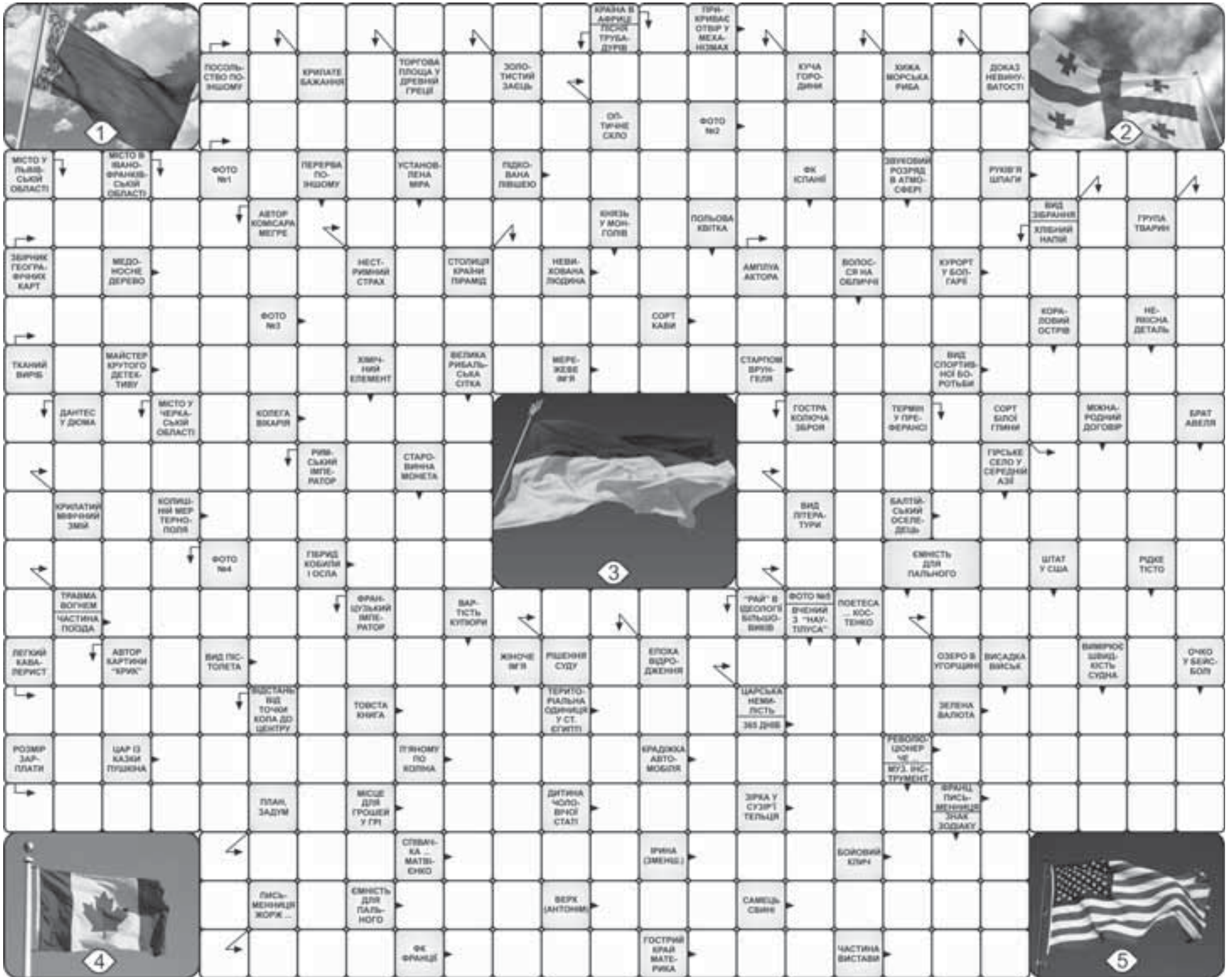
— Матчі будуть проходити на майданчиках економічного університету зі штучним покриттям, — додає чоловік. — Керівництво навчального закладу пішло нам назустріч, тож діти одночасно зможуть грати на двох майданчиках. Це значно спростить проведення змагань.

Один матч на турнірі Champion Select Cup триватиме 25 хвилин. По завершенні змагань команди отримають призи від організаторів та партнерів свята. До слова, допомогли в організації заходу міська рада та обласна федерація футболу.

— Плануємо розпочати змагання 30-го числа у післяобідню пору, — каже Дмитро Андрієшин. — А у суботу та неділю дітки гратимуть, починаючи з 10-ї ранку. Тож усі охочі зможуть відвідати наш турнір та повболівати за юних «Чемпіонів».

Турнір Champion Select Cup проведуть одночасно на двох майданчиках зі штучним покриттям

Вийшов чоловік вранці з будинку і зник на два тижні. Сім'я хвилюється, дружина від горя місця собі не знаходить. Раптом дзвінок у двері. Дружина відчиняє. На порозі стоїть чоловік. Жінка від щастя кидається до нього зі словами:
– Петрику, рідненький!
Чоловік
– Ні-ні-ні, я лише за гітарою!

Прийшли два алкаші до супермаркету. Один пішов за випивкою, інший – за закускою. Підійшов до вітрини із твердим сиrom і каже:
– Мені грамів двісті ну цього, як там його? – і кричить на весь магазин: – Василю, яким ти мене вчора чмом обізвав?
– Голландським.
– Во-во, голландського!

З настанням кризи багато хто почав тримати дулю не лише в кишені, а й на депозиті.

Якщо ви заблукали у лісі, почніть повільно виливати горілку з пляшки. З криками: «Цю ж ти, сволото, ро-

биш?» вас обов'язково хтось знайде і дасть по морді.

Розмова двох друзів:
– Я все кинув: і пити, і курити, і дружину!
– А дружину навіщо?
– Не заслужила вона такого щастя!

– Гаю, ти мене не так зрозуміла!
– Я чудово все зрозуміла! Ти поведишся зі мною, як із собакою: принеси, подай, забори.
– Гаюно, ти помиляєшся!
– Цю? Це я помиляюсь? Ось зараз як візьму палицю!
– Гаю, фу!

Якщо тебе кинула дружина і ти збираєшся стрибнути з десятого поверху, не забувай – у тебе роги, а не крила.

Всі мають право на помилку. Але у жінок воно безлімітне.

Гості потрібні для того, щоб хоч час від часу наводити вдома лад.

Найприємніше у роботі – збиратися додому.

Шампанське, коробка цукерок, піна для ванни, букет троянд – 800 грн платіжною картою. Заздрість в очах касирки – це безцінне.

Я вважаю, що сусіди повинні платити мені гроші за неоціненний внесок у їхній музичний розвиток.

Сучасним школярам, у яких є інтерактивна дошка, не зрозуміти, як це – піти намочити ганчірку і прогуляти 10 хвилин уроку.

Хлопець дівчині:
– Дівчаткам так пощастило... Не потрібно голити обличчя!
Дівчина:
– Ага, пощастило... А гоління ніг і у зоні бікіні, гарячий віск, вищипування брів, нарощування нігтів, вій і волосся, підтяжка обличчя, накачування силікономом губ і грудей...

– Бармен, мені – як завжди!
– Як завжди? Та будь ласка! Охоронці, викиньте його за двері!

Комп'ютер – це зло! Але якщо його вимкнути, активуються

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД НАДРУКОВАНИЙ В «РІА ПЛЮС», № 38

два нових зла – холодильник і телевізор.

Криза в особистому житті – це коли навіть після п'янки нікому телефонувати не хочеться.

– Здрастуйте! Від вас можна подзвонити?
– Дзвони, сину мій! Тільки обережно з дзвоном.

ТИЖНЕВИК «РІА ПЛЮС»
Свідство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «РІА плюс» №507-107 ПР, серія ТР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «РІА Холдинг». Видавець з 2006 року - ТОВ «Видавництво «РІА»; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а

Газета є членом «Української Мережі Оголошень».

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

Газета є членом асоціації видавців періодичної преси України.

Тижневик «РІА плюс» доставляють за передплатою підприємствам Тернопільщини та провідним підприємствам України.

Безкоштовне розповсюдження друкованого ЗМІ оплачено рекламодавцем.
Реклама позначається реєстраційним номером та друкується відмінним від основного шрифтом. Матеріали у рубриках «Новини компанії», «Шопінг», «Політична позиція» та «Прес-служби» публікуються на правах реклами. Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальності за тексти реклами й оголошень. Передрук матеріалів – тільки з дозволу редакції.
Буквосполучення **РІА, РІА, РІА** (а також у сполученні з будь-якими словами та висловами), графічні зображення вказаного, заборонені для копіювання згідно з авторськими правами.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ
м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 16
(колишній будинок офіцерів). **Працюємо 9.00-18.00.**
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, вул. Дубовецька 16.
Телефони редакції:
(0352) **43-00-50, 43-00-56**
Телефони кур'єрської служби і передплати:
(0352) **43-00-50, 43-00-56**
«РІА плюс» в Інтернеті: <http://20minut.ua>
ПРАВИЛА ПОДАЧІ ОГОЛОШЕНЬ ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»
Інформація для публікації надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво «РІА»; код ЄДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а; свідство про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серії КВ №.194-57Р від 12.08.2009 р

Головний редактор: Ірина Прокопенко, 098-287-08-70.
Верстка: Юрій Карпук.
Коректура: Ірина Чубата.
Відділ реклами: 43-00-50.
Відділ кур'єрської служби та передплати: Лілія Павлишин, 095-837-87-14.
Відділ оголошень: 098-477-12-70
Номер набраний та зверстаний комп'ютерним центром РІА.
Віддруковано в друкарні «Прес Корпорейшн Лімїтед», м. Вінниця, вул. Чехова, 12а, тел. 0-432-55-63-97.
Тираж **27541** примірників. Зам. № **161238**

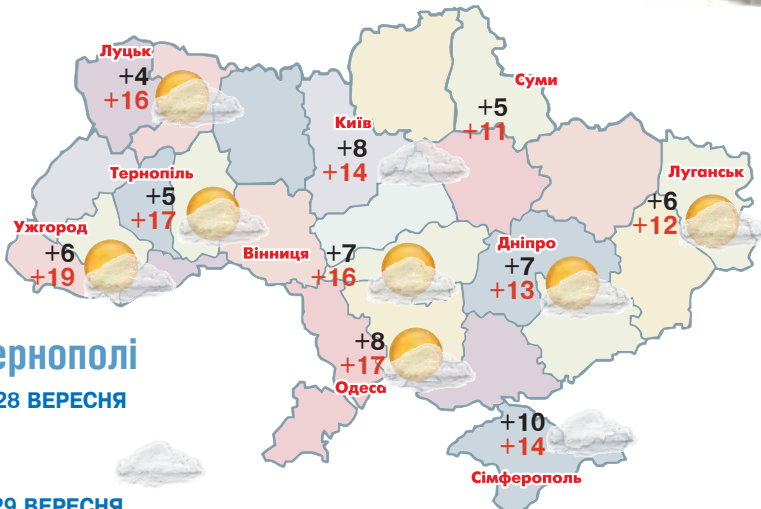
БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ
ексклюзивної рекламної агенції
ТОВ «Медіа Дім РІА»:
р/р 26006000416776
код ЄДРПОУ – 34377553
в ВАТ «Укресімбанк»,
м. Тернопіль, МФО 302429,
свід. про реєстр. плат. ПДВ
№ 100065551.
Інд. податк. номер
343775502080.
Передплатний індекс
22196

Лікарня, де полегшують страждання

Чим будинок престарілих відрізняється від хоспісу, що таке паліативна допомога, що визначає її зміст і філософію і як вона розвиватиметься на Тернопільщині читайте у «RIA плюс» від 5 жовтня

СПОНСОР ПРОГНОЗУ ПОГОДИ

Погода у Тернополі

- СЕРЕДА, 28 ВЕРЕСНЯ**
+5°C
+17°C
- ЧЕТВЕР, 29 ВЕРЕСНЯ**
+13°C
+19°C
- П'ЯТНИЦЯ, 30 ВЕРЕСНЯ**
+13°C
+24°C
- СУБОТА, 1 ЖОВТНЯ**
+13°C
+24°C
- НЕДІЛЯ, 2 ЖОВТНЯ**
+13°C
+22°C

Склад МЕБЛІВ та МАТРАЦІВ ШАФИ-КУПЕ
www.nashi-mebli.com.ua
вул. Живова, 41
НАШІ МЕБЛІ (096) 276-14-40

ФОТОКОНКУРС

ТАНЯ 19 РОКІВ

Посадка завдань на мосту об'їзду, акція проведення час з друзями та подорожувати.

КОЖНА ТЕРНОПОЛЯНКА МОЖЕ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ

Для участі достатньо заповнити форму "Взяти участь у конкурсі" на сайті miss.MoeMisto.ua

ПАРТНЕРИ:

центр естетичної косметології

17 ЖОВТНЯ
з 16:00 до 19:00

Відома за кордоном ЯСНОВИДИЦЯ ОЛЕНА учасниця «Битви екстрасенсів» ДОПОМОЖЕ:

- у бізнесі та коханні
- позбутися самотності
- безробіття
- вдало вийти заміж
- поверне чоловіка дружині
- зніме вінок безшлюбності та зурочення
- поставить захист на все життя
- вилис на віск та олово
- допоможе вашим дітям у складних ситуаціях

тел. (063) 620-79-55

АНЕКДОТИ

Фраза «А як ви познайомилися?» вже не актуальна. Простіше відразу запитати: «Хто кого перший додав?»

Чоловік лежав, дивився на перуку, накладні нігті і вії, вставну щелепу і думав: «Господи, спаси мене від того, що зараз вийде з ванни!».

Такі, як я, на дорозі не валяються! А якщо і валяються... ну, не дійшла я додому — з ким не буває...

Ось пощастить моєму майбутньому чоловікові: дружина і розумниця, і красуня, і готує добре і бреше непогано.

Хочу заміж. Це ж так круто — мати людину, яку можна мучити до кінця життя.

Спадкова провісниця-помічниця **УЛЬЯНА** допоможе, якщо:

- Безперервно почав пити чоловік;
- Проблеми з дітьми;
- Не складається особисте життя;
- Труднощі на роботі (в бізнесі);
- У чоловіка з'явилася коханка;
- Пропало бажання жити;
- та всі інші негаразди.

тел.: (098) 001-03-31, (093) 875-63-63

Один день пішки

Давайте більше ходити пішки!

17 жовтня на зупинках громадського транспорту вас чекатимуть волонтери. Візьміть номерок учасника та пройдіть декілька зупинок з роботи додому пішки. Рухаємо Тернопіль разом!

Гороскоп

- ОВЕН** Сумлінна робота дасть плоди. Продумайте робочий час, уникайте непотрібних зустрічей. У вихідні — менше метушні і більше спокою. Налагодяться стосунки з близькими.
- ТЕЛЕЦЬ** Доведеться шукати компроміс між сімейними і професійними обов'язками. Вам знадобиться тактовність і вміння співчувати. На роботі можуть відкритися цікаві перспективи.
- БЛИЗНЮКИ** Зверніть увагу на сімейні справи. Не варто ховатися від них, йдучи з головою в роботу. У вихідні дні можливі зустрічі з приємними людьми, розваги і походи у гості.
- РАК** Вам категорично протипоказані поспіх і знервованість. Посвятити близьких у свої плани. Можете зустріти впливову людину, яка здійснисть вашу заповітну мрію.
- ЛЕВ** Ваші справи підуть краще, якщо не будете надто принципові. З обережністю ставтеся до пропозицій у професійній сфері. У вихідні ймовірна подія, яка вас порадує.
- ДІВА** Скоротіть обсяг роботи, більше відпочивайте. Та бажання швидко звільнитися від роботи може виліти боком. Необережне слово ускладнить стосунки з коханою людиною.
- ТЕРЕЗИ** Буде шанс для кар'єрного росту, але побільшає відповідальності. У середу не надто сприятливі поїздки і ділові зустрічі. Вчіться сприймати по-новому життєві ситуації.
- СКОРПІОН** Вас чекають приємні зустрічі з цікавими людьми. Налагодяться взаємини з дітьми та сусідами. У п'ятницю побутова техніка може піднести не дуже приємні сюрпризи.
- СТРІЛЕЦЬ** Не тисніть авторитетом на своє оточення. Терпіння і такт дозволять завести нових друзів. У середині тижня пощастить у справах, що вимагають ініціативи і творчості.
- КОЗЕРІГ** Ймовірні перепади настрою, які можуть призвести до творчої кризи. Вам не без зусиль вдасться втілити свої проекти в життя. Переконайте у своїй правоті начальство.
- ВОДОЛІЙ** Не звальйте всю роботу на себе. У середу буде шанс зміцнити авторитет в очах колег і начальства. Неформальна ділова зустріч відкриє перед вами нові можливості.
- РИБИ** Буде шанс просунути кар'єрними щаблями. Сміливо вирішуйте фінансові питання. Є ймовірність помилок і самообману. У суботу буде занадто емоційні і вразливі.

ЧИСТКА ПОДУШОК ТА ПЕРИН
забираємо та доставляємо **БЕЗКОШТОВНО**
тел.: (097) 408-94-66, (068) 515-40-25

СЛУЖБА ДОСТАВКИ ВОДИ
в партнерстві з офісом **"Криниця"**
тел.: (0352) 42-08-96
(067) 86-490-38
www.elitvoda.te.ua